

Zavod za zapošljavanje

CRNE GORE

Employment Agency Of Montenegro

SEKTOR ZA ZAPOŠLJAVANJE

**IZVJEŠTAJ O RADU
ZA PRVO POLUGODIŠTE 2011. GODINE**

Podgorica, jul 2011. godine

SADRŽAJ:

1.	EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA	3
1.1.	<i>Kretanje nezaposlenosti</i>	3
1.2.	<i>Stopa nezaposlenosti</i>	3
1.3.	<i>Kvalifikaciona struktura nezaposlenih</i>	3
1.4.	<i>Regionalna struktura nezaposlenosti</i>	4
1.5.	<i>Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja</i>	6
1.6.	<i>Starosna struktura nezaposlenih</i>	7
1.7.	<i>Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža</i>	8
1.8.	<i>Novoprijavljeni</i>	9
1.9.	<i>Oglašavanje slobodnih radnih mjesta</i>	10
1.10.	<i>Zapošljavanje</i>	13
1.11.	<i>Osiguranje za slučaj nezaposlenosti</i>	15
1.12.	<i>Stručni tretman nezaposlenih</i>	16
2.	PROGRAMSKE AKTIVNOSTI	17
2.1.	<i>Priprema za zapošljavanje</i>	17
2.2.	<i>Sezonsko zapošljavanje</i>	19
2.3.	<i>Zapošljavanje pripravnika</i>	22
2.4.	<i>Zapošljavanje i rad stranaca</i>	23
2.5.	<i>Zapošljavanje teže zapošljivih lica</i>	24
2.6.	<i>Javni radovi</i>	28
2.7.	<i>Profesionalna orijentacija</i>	30
2.8.	<i>Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori</i>	31
2.9.	<i>Centar za ljudske resurse</i>	35
3.	PRILOG	41

1. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH LICA

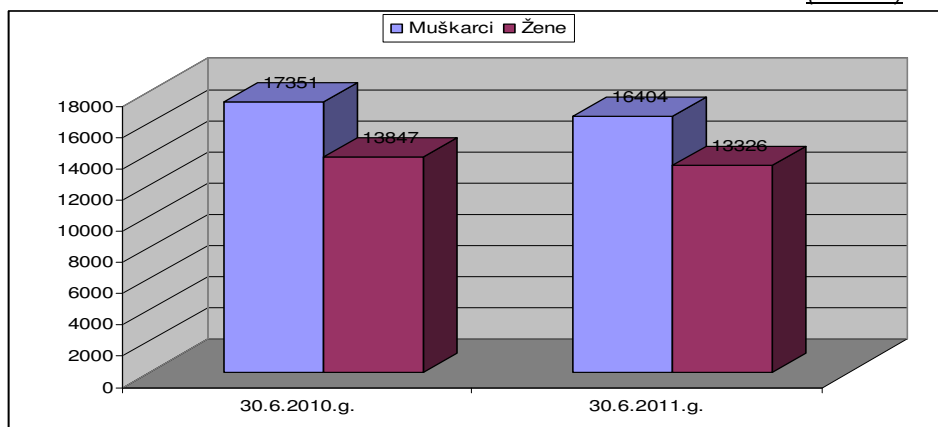
1.1. Kretanje nezaposlenosti

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje **na dan 30. jun 2011. godine nalazilo se 29.730 nezaposlenih lica** (žena je bilo 13.326 ili 44,82%).

U odnosu na 30.6.2010. godine (31.198 lica, a od toga 13.847 žena ili 44,38%) broj nezaposlenih je smanjen za 1.468 lica ili za 4,71%.

Broj nezaposlenih
- na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine –

(Graf.1.)

1.2. Stopa nezaposlenosti

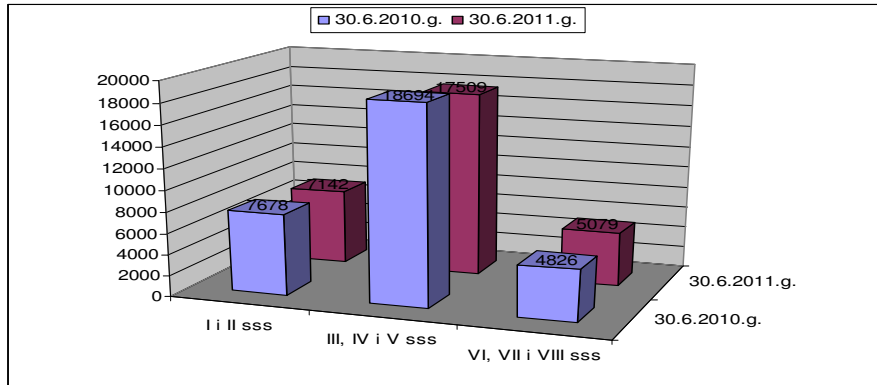
Stopa nezaposlenosti, posmatrana kao odnos broja registrovanih nezaposlenih i aktivnog stanovništva, na dan 30. jun 2011. godine je bila **11,24%** (na isti dan prethodne godine 11,81%). Najniže stope nezaposlenosti su u opštinama Plužine (5,85%), Herceg Novi (6,11%), Plav (7,74%) i Budva (8%), a najveće u opštinama Bijelo Polje (18,49%), Cetinje (17,52%) i Mojkovac (16,45%) i Stopa nezaposlenosti u Podgorici je bila 9,83%.

1.3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Na evidenciji Zavoda se nalazi 7.142 lica ili 24,02% sa I i II stepenom obrazovanja (30.6.2010. godine 7.678 ili 24,61%). Nezaposlenih sa III, IV i V stepenom obrazovanja ima 17.509 ili 58,89% (30.6.2010. godine 18.694 ili 59,92%), a sa VI, VII i VIII stepenom obrazovanja ima 5.079 lica ili 17,09% (30.6.2010. godine 4.826 ili 15,47%).

Nezaposleni po kvalifikacionoj strukturi
- na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine -

(Graf.2.)

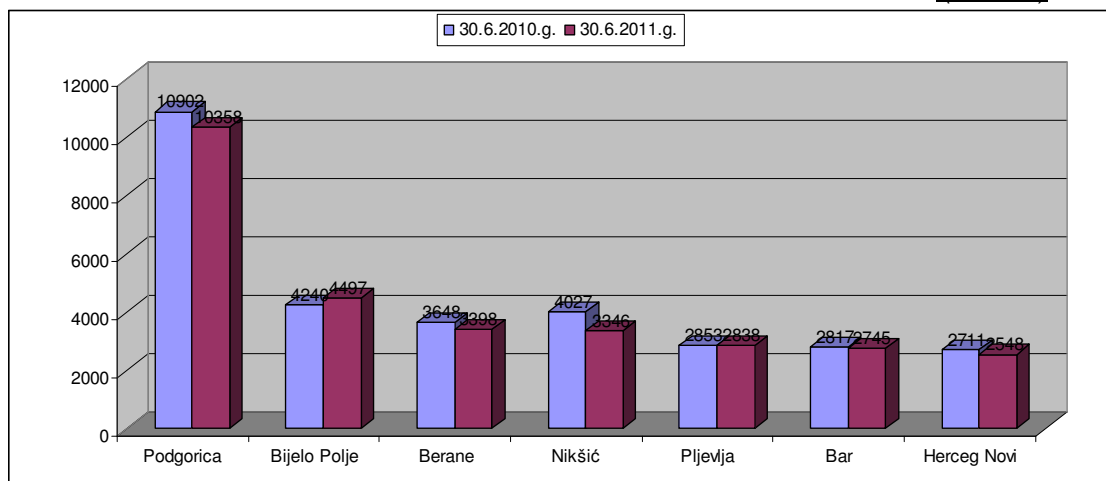
1.4. Regionalna struktura nezaposlenosti

Najviše nezaposlenih, na dan 30. jun 2011. godine, imali su Biro rada Podgorica (sa kancelarijama u Kolašinu, Danilovgradu i Cetinju) 10.358 lice ili 34,84% od ukupnog broja nezaposlenih (30.6.2010. godine 10.902 ili 34,94%) i Biro rada Bijelo Polje (sa kancelarijom Mojkovac) 4.497 lica ili 15,12% (30.6.2010. godine 4.240 ili 13,59%).

Najmanji broj nezaposlenih lica je na području Biroa rada Herceg Novi (sa kancelarijama u Kotoru i Tivtu) 2.548 ili 8,57% (30.6.2010. godine 2.711 ili 8,69%) i Birou rada Bar (sa kancelarijama Budva i Ulcinj) 2.745 lica ili 9,23% (30.6.2010. godine 2.817 ili 9,02%).

Nezaposleni po biroima rada
- na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine -

(Graf. 3.)

Promjene broja nezaposlenih

– po biroima rada i kancelarijama –
– na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine –

(Tab.1.)

Rb	Biro rada – kancelarija	30.6.2010.	%	30.6.2011.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
	1	2	3	4	5	6	7
1	Podgorica	7943	25.46	7427	24.98	-516	93.50
2	Cetinje	1481	4.75	1486	5.00	5	100.34
3	Danilovgrad	827	2.65	804	2.70	-23	97.22
4	Kolašin	651	2.09	641	2.16	-10	98.46
5	Biro rada Podgorica	10902	34.94	10358	34.84	-544	95.01
6	Berane	1706	5.47	1718	5.78	12	100.70
7	Andrijevica	367	1.18	349	1.17	-18	95.10
8	Plav	423	1.36	353	1.19	-70	83.45
9	Rožaje	1152	3.69	978	3.29	-174	84.90
10	Biro rada Berane	3648	11.69	3398	11.43	-250	93.15
11	Herceg Novi	1023	3.28	873	2.94	-150	85.34
12	Kotor	910	2.92	898	3.02	-12	98.68
13	Tivat	778	2.49	777	2.61	-1	99.87
14	Biro rada H. Novi	2711	8.69	2548	8.57	-163	93.99
15	Nikšić	3773	12.09	3110	10.46	-663	82.43
16	Šavnik	122	0.39	121	0.41	-1	99.18
17	Plužine	132	0.42	115	0.39	-17	87.12
18	Biro rada Nikšić	4027	12.91	3346	11.25	-681	83.09
19	Pljevlja	2588	8.30	2559	8.61	-29	98.88
20	Žabljak	265	0.85	279	0.94	14	105.28
21	Biro rada Pljevlja	2853	9.14	2838	9.55	-15	99.47
22	Bijelo Polje	3558	11.40	3811	12.82	253	107.11
23	Mojkovac	682	2.19	686	2.31	4	100.59
24	Biro rada Bijelo Polje	4240	13.59	4497	15.13	257	106.06
25	Bar	1362	4.37	1373	4.62	11	100.81
26	Budva	649	2.08	590	1.98	-59	90.91
27	Ulcinj	806	2.58	782	2.63	-24	97.02
28	Biro rada Bar	2817	9.03	2745	9.23	-72	97.44
29	CRNA GORA	31198	100	29730	100	-1468	95.29

1.5. Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja

Zaposlenje **preko jedne godine traži 17.738 lica ili 59,66%** od ukupnog broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda (na dan 30.6.2010. godine 17.067 ili 55,7%), **preko tri godine 9.213 lica ili 30,99%** nezaposlenih (30.6.2010. godine – 8.756 ili 28,06%), **a preko 5 godina 5.450 ili 18,33%** (30.6.2010. godine 5.039 ili 16,15%).

Nezaposleni prema dužini traženja zaposlenja

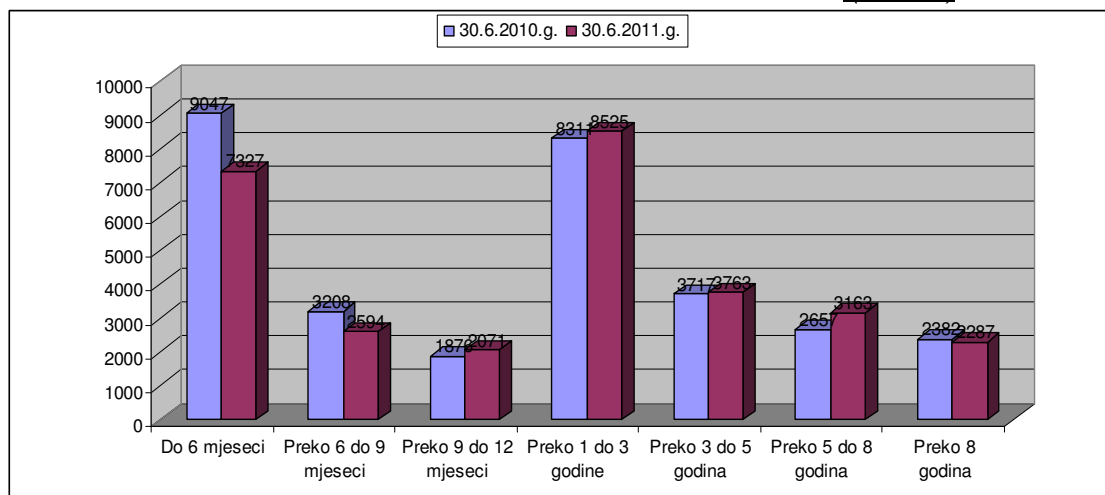
(Tab.2.)

Rb	Dužina čekanja	30.6.2010. godine		30.6.2011. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Do 6 mjeseci	9047	4049	7327	3424	-1720	80.99
2	Preko 6 do 9 mjeseci	3208	1601	2594	1289	-614	80.86
3	Preko 9 do 12 mjeseci	1876	1035	2071	1019	195	110.39
4	Preko 1 do 3 godine	8311	3702	8525	3978	214	102.57
5	Preko 3 do 5 godina	3717	1431	3763	1552	46	101.24
6	Preko 5 do 8 godina	2657	904	3163	1042	506	119.04
7	Preko 8 godina	2382	1125	2287	1022	-95	96.01
8	Ukupno:	31198	13847	29730	13326	-1468	95.29

Nezaposleni prema dužini traženja zaposlenja

- na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine -

(Graf. 4.)

1.6. Starosna struktura nezaposlenih lica

Lica starosti do 25 godina ima 4.811 ili 16,18% (30.6.2010. godine 4.777 ili 15,31%) od ukupnog broja nezaposlenih, a **preko 50 godina** 10.864 ili 36,54% (na dan 30.6.2010. godine 11.934 ili 38,25%).

Nezaposleni prema godinama starosti

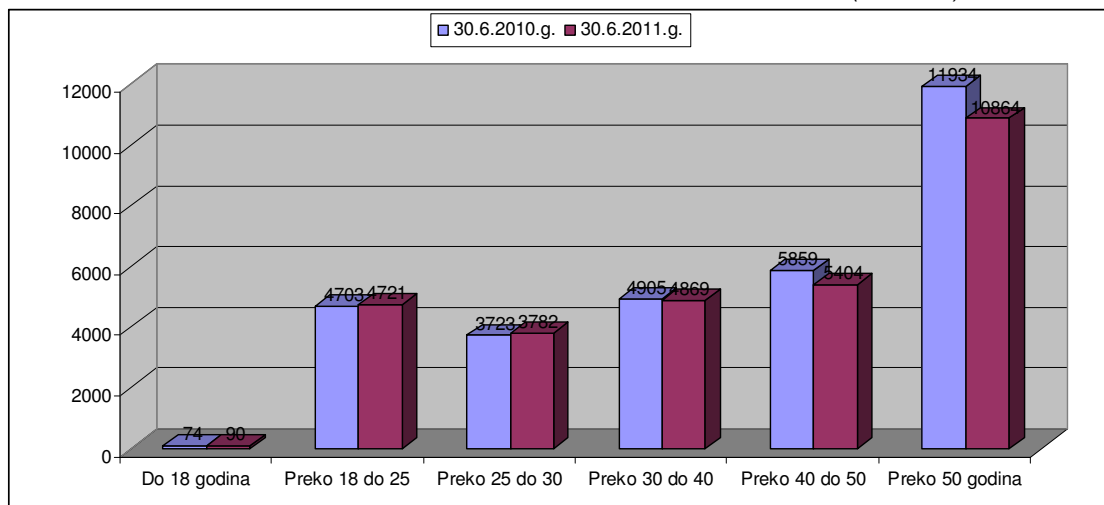
(Tab.3.)

Rb	Starosna grupa	30.6.2010. godine		30.6.2011. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Do 18 godina	74	33	90	40	16	121.62
2	Preko 18 do 25	4703	2200	4721	2188	18	100.38
3	Preko 25 do 30	3723	1914	3782	1936	59	101.58
4	Preko 30 do 40	4905	2569	4869	2579	-36	99.27
5	Preko 40 do 50	5859	2972	5404	2760	-455	92.23
6	Preko 50 godina	11934	4159	10864	3823	-1070	91.03
7	Ukupno:	31198	13847	29730	13326	-1468	95.29

Nezaposleni prema godinama starosti

- na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine -

(Graf. 5.)

1.7. Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža

Prvi put traži zaposlenje, odnosno nema evidentiranog radnog staža 6.665 lica ili 22,42% od ukupnog broja nezaposlenih (na dan 30.6.2010. godine isti broj lica kao i tekuće godine 6.665 lica ili 21,36%). Radni staž posjeduje 23.065 lica ili 77,58% (na dan 30.6.2010. godine 24.533 lica ili 78,64%).

Nezaposleni prema dužini radnog staža

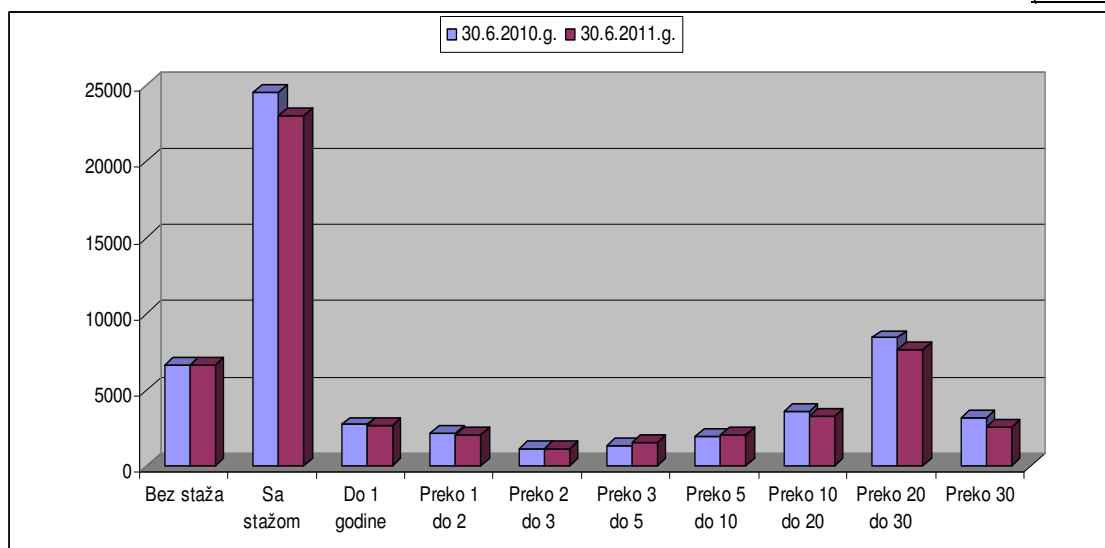
(Tab.4.)

Rb	Radni staž 1	30.6.2010. godine		30.6.2011. godine		Odnosi 4:2	
		Ukupno 2	Žene 3	Ukupno 4	Žene 5	Nom. raz. 6	Indeks 7
1	Bez staža	6665	3167	6665	3174	0	100.00
2	Do 1 godine	2730	1399	2644	1347	-86	96.85
3	Preko 1 do 2	2145	1235	2057	1142	-88	95.90
4	Preko 2 do 3	1125	654	1192	673	67	105.96
5	Preko 3 do 5	1368	792	1567	861	199	114.55
6	Preko 5 do 10	1966	1028	2103	1143	137	106.97
7	Preko 10 do 20	3591	1698	3304	1559	-287	92.01
8	Preko 20 do 30	8430	3295	7652	2956	-778	90.77
9	Preko 30	3178	597	2546	471	-632	80.11
10	Sa stažom	24533	10698	23065	10152	-1468	94.02
11	Ukupno:	31198	13847	29730	13326	-1468	95.29

Nezaposleni prema radnom stažu i stepenima stručne spreme

- na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine -

(Graf. 6.)

1.8. Novoprijavljeni

Za prvih šest mjeseci 2011. godine **na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo 19.241 lice**. Od navedenog broja, broj lica koja se prvi put prijavljuju je 5.416 ili 28,15%, dok se 13.825 lica ili 71,85% već prijavljivalo na evidenciju Zavoda. U odnosu na isti period 2010. godine prijavljeno je 547 lica više ili 2,93% (za prvih šest mjeseci 2010. godine – 18.684 novoprijavljenih).

Pregled novoprijavljenih

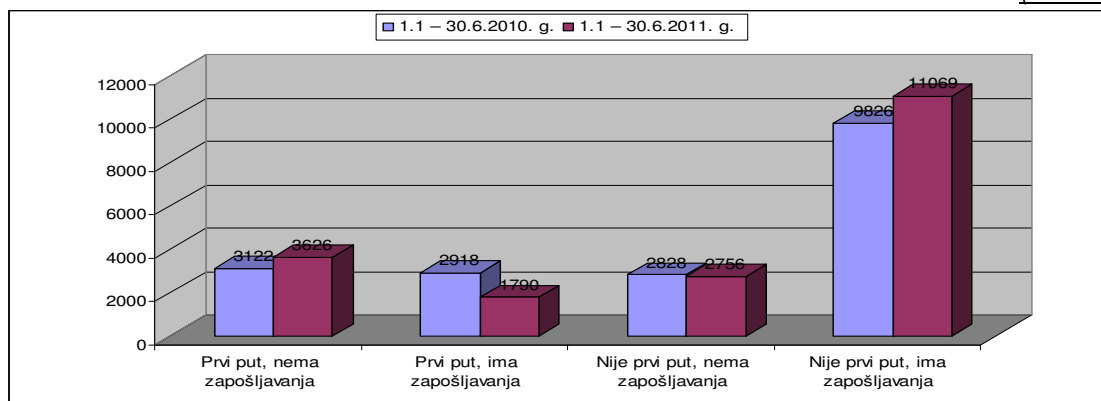
(Tab.5.)

Rb	Novoprijavljeni	1.1 – 30.6.2010.		1.1 – 30.6.2011.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Prvi put, nema zapošljavanja	3122	1483	3626	1684	504	116.14
2	Prvi put, ima zapošljavanja	2918	1049	1790	721	-1128	61.34
3	Nije prvi put, nema zapošljavanja	2828	1424	2756	1394	-72	97.45
4	Nije prvi put, ima zapošljavanja	9826	4907	11069	5563	1243	112.65
5	UKUPNO:	18694	8863	19241	9362	547	102.93

Novoprijavljeni

- prvo polugodište u 2010. i 2011. godini -

(Graf. 7.)

Najviše novoprijavljenih lica bio je u Podgorici (5.313 ili 27,61%), Nikšiću (2.274 ili 11,81%) i Bijelom Polju (1.760 ili 9,15%).

Najviše novoprijavljenih je u starosnoj dobi od 18 do 25 godina 5.649 ili 29,36% i od 25 do 30 godina 3.889 ili 20,21%.

Posmatrano prema razlozima prestanka radnog odnosa, najviše novoprijavljenih je onih kojima je radni odnos prestao zbog isteka rada na određeno radno vrijeme (5.440 ili 55,82% od novoprijavljenih sa radnim stažom), zatim zbog isplaćene otpremnina zapošljenom za cijim je radom prestala potreba (1.267 lica ili 13%) i zbog zaključenog sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa (809 ili 8,3%).

1.9. Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

U prvom polugodištu 2011. godine **oglašeno je 24.356 slobodnih radnih mjesta** kroz 12.320 prijava o slobodnim radnim mjestima.

Od ukupnog broja oglašanih slobodnih radnih mjesta 2.210 ili 9,07% je radni odnos na **neodređeno** vrijeme, 13.476 ili 55,33% je radni odnos na **određeno** vrijeme, 996 ili 4,09% su **pripravnici** i 7.676 ili 31,51% su ostale vrste ranog odosa (*pripravnik–volonter, dopunski rad, privremeni i povremeni poslovi, sezonski poslovi, privremeno radno angažovanje, zapošljavanja invalida*).

Posmatrano prema **vrsti radnog mjesta** 11.841 ili 48,62% su **novootvorena** radna mjesta, a 12.515 ili 51,38% su **upražnjena** radna mjesta.

Od ukupno oglašanih slobodnih radnih mjesta 23.360 ili 95,89% su **potrebe za radnicima**, a 996 ili 4,09% su iskazane **potrebe za pripravnicima**.

Oglašena slobodna radna mjesta

- prema kvalifikacionoj strukturi -

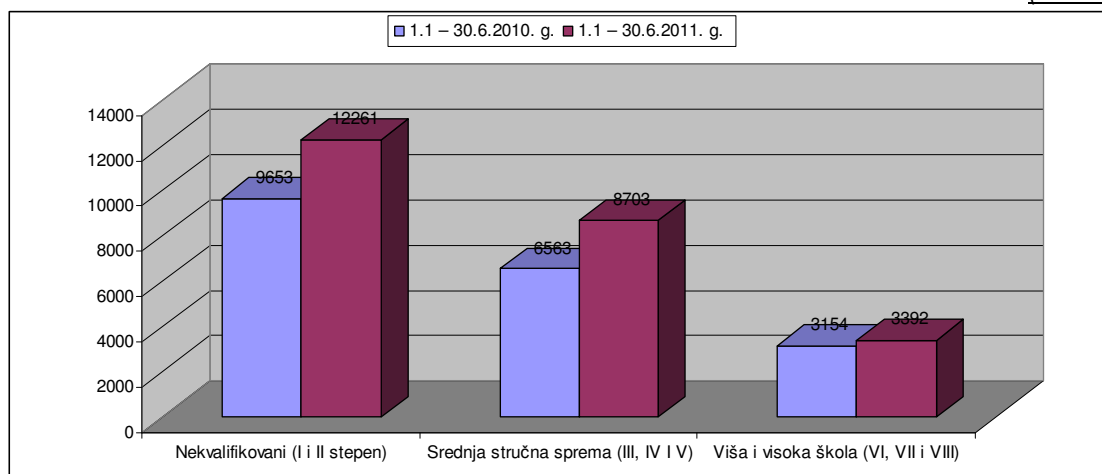
(Tab.6.)

Rb	Oglašena slobodna radna mjesta	1.1 – 30.6.2010.		1.1 – 30.6.2011.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	%	Ukupno	%	Nom.raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Nekvalifikovani (I i II stepen)	9653	49.83	12261	50.34	2608	127.02
2	Srednja stručna sprema (III, IV, V)	6563	33.88	8703	35.73	2140	132.61
3	Viša i visoka škola (VI, VII i VIII)	3154	16.28	3392	13.93	238	107.55
5	UKUPNO:	19370	100	24356	100.00	4986	125.74

Oglašena slobodna radna mjesta

- u prvom polugodištu 2010. i 2011. godine -

(Graf.8.)

Najviše slobodnih radnih mjesta je oglašeno za I sss 10.381 ili 42,62%, zatim IV sss 4.794 ili 19,68% i III sss 3.785 ili 15,54%.

Najviše slobodnih radnih mjesta je oglašeno u Podgorici 7.286 ili 29,91% od ukupnog broja slobodnih radnih mjesta, u Budvi 5.612 ili 23,04% i Herceg Novom 2.860 ili 11,74%.

Oglašena slobodna radna mjesta

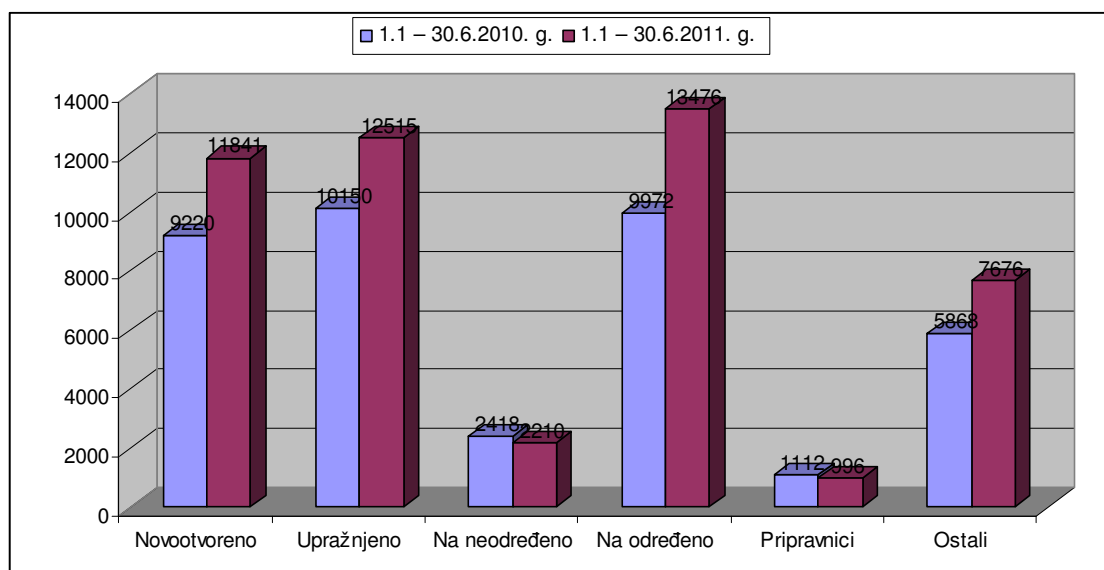
- prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa i stručnoj spremi –
(Tab.7.)

Rb	SSS	Ukupno	Vrsta radnog mjesta		Vrsta radnog odnosa			
			Novootvorena	Upraznjena	Na neodređeno	Na određeno	Pripravnici	Ostali
			3	4	5	6	7	8
1	I	10381	6355	4026	959	4956	4	4462
2	II	1880	1023	857	135	775	0	970
3	III	3785	1615	2170	290	2284	0	1211
4	IV	4794	1586	3208	417	3456	81	840
5	V	124	32	92	8	44	1	71
6	VI-1	288	103	185	35	159	27	67
7	VI-2	1	1	0	0	0	1	0
8	VII-1	3049	1110	1939	345	1775	874	55
9	VII-2	48	15	33	16	26	6	0
10	VIII	6	1	5	5	1	0	0
11	Ukupno	24356	11841	12515	2210	13476	994	7676

Oglašena slobodna radna mjesta

- prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa -

(Graf. 9.)

Oglašena slobodna radna mjesta
- prema djelatnostima -

(Tab.8.)

Rb	Djelatnost <i>1</i>	1.1 – 30.6.2010.		1.1 – 30.6.2011.		Odnosi 4:2	
		OSRM 2	% 3	OSRM 4	% 5	Nom.raz. 6	Indeks 7
1	A.Poljoprivreda, lov i šumarstvo	481	2.48	1101	4.52	620	228.90
2	B.Ribarstvo	75	0.39	51	0.21	-24	68.00
3	D.Proizvodnja i snabdevanje električnom energijom, gasom i vodom	107	0.55	147	0.60	40	137.38
4	Đ.Građevinarstvo	2564	13.24	2460	10.10	-104	95.94
5	E.Trgovina na veliko i trgovina na malo; opravka motornih vozila, motocikla i predmeta za licnu upotrebu i domaćinstvo	3749	19.35	4566	18.75	817	121.79
6	G.Prerađivačka industrija	1283	6.62	1506	6.18	223	117.38
7	I.Finansijsko posredovanje	381	1.97	506	2.08	125	132.81
8	J.Aktivnosti u vezi s nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	1337	6.90	1686	6.92	349	126.10
9	K.Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	813	4.20	862	3.54	49	106.03
10	L.Obrazovanje	513	2.65	500	2.05	-13	97.47
11	LJ.Zdravstveni i socijalni rad	707	3.65	524	2.15	-183	74.12
12	M.Ostale komunalne, društvene i licne uslužne aktivnosti	941	4.86	1537	6.31	596	163.34
13	N.Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	13	0.07	6	0.02	-7	46.15
14	NJ.Eksteritorijalne organizacije i tela	1	0.01	1	0.00	0	100.00
15	V.Vadenje ruda i kamena	170	0.88	471	1.93	301	277.06
16	Z.Saobraćaj, skladištenje i veze	1076	5.55	1534	6.30	458	142.57
17	Ž.Hoteli i restorani	5159	26.63	6898	28.32	1739	133.71
18	UKUPNO CRNA GORA=	19370	100.00	24356	100.00	4986	125.74

Najviše oglašanih slobodnih radnih mjesta je u turizmu i ugostiteljstvu (6.898 ili 28,32%), zatim u trgovini, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo (4.566 ili 18,75%), i građevinarstvu (2.460 ili 10,1%).

1.10. Zapošljavanje

Prema povratnim informacijama dobijenim od strane poslodavaca putem obrasca E3, sa evidencije Zavoda za zapošljavanje, u prvom polugodištu 2011. godine, zaposleno je 9.276 lica. U odnosu na isti period 2010. godine kada su zaposlena 2.546 lica, došlo je do povećanja zapošljavanja za 1.105 lica ili 13,52%.

Najviše zapošljavanja je bilo u Podgorici – 3.479 ili 37,51%, zatim u Herceg Novom – 1.491 ili 16,07% i Baru 767 ili 8,27%.

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim stepenom stručne spreme – 2.917 ili 31,44%, zatim lica bez zanimanja i stručne spreme 1.913 ili 20,62%, trećim stepenom 1.890 ili 20,37% i sa sedmim 1.660 ili 17,89%.

Pregled zapošljavanja

(Tab. 9.)

Rb	Opština	1.1 – 30.6.2010. g.		1.1 – 30.6.2011. g.		Odnosi 4:2	
		Zapošljavanje	%	Zapošljavanje	%	Nom.raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	Andrijevica	5	0.06	7	0.08	2	140.00
2	Bar	1210	14.80	767	8.27	-443	63.39
3	Berane	117	1.43	97	1.05	-20	82.91
4	Bijelo Polje	453	5.54	382	4.12	-71	84.33
5	Budva	273	3.34	427	4.60	154	156.41
6	Cetinje	103	1.26	184	1.98	81	178.64
7	Danilovgrad	46	0.56	54	0.58	8	117.39
8	Herceg Novi	1371	16.77	1491	16.07	120	108.75
9	Kolašin	26	0.32	33	0.36	7	126.92
10	Kotor	580	7.10	571	6.16	-9	98.45
11	Mojkovac	46	0.56	42	0.45	-4	91.30
12	Nikšić	468	5.73	590	6.36	122	126.07
13	Plav	0	0.00	0	0.00	0	-
14	Pljevlja	348	4.26	373	4.02	25	107.18
15	Plužine	2	0.02	43	0.46	41	2150.00
16	Podgorica	2409	29.47	3479	37.51	1070	144.42
17	Rožaje	52	0.64	4	0.04	-48	7.69
18	Šavnik	4	0.05	7	0.08	3	175.00
19	Tivat	310	3.79	364	3.92	54	117.42
20	Ulcinj	284	3.47	295	3.18	11	103.87
21	Žabljak	67	0.82	66	0.71	-1	98.51
22	Ukupno:	8171	100.00	9276	100.00	1105	113.52

Od ukupnog broja radnih mjesta 3.401 ili 36,66% su **novootvorena radna mjesta**, dok su 25.875 ili 63,34% **upražnjena**. Na **neodređeno** radno vrijeme je zaposleno 827 lica ili 8,91%.

Najviše zapošljavanja je bilo na poslovima u trgovini na veliko i malo, opravci motornih vozila i predmeta za domaćinstvo – 2.433 ili 26,26%, turizmu i

ugostiteljstvu 1.292 ili 13,95% i komunalnim, društvenim i ličnim uslužnim aktivnostima – 968 ili 10,45%.

Zapošljavanje

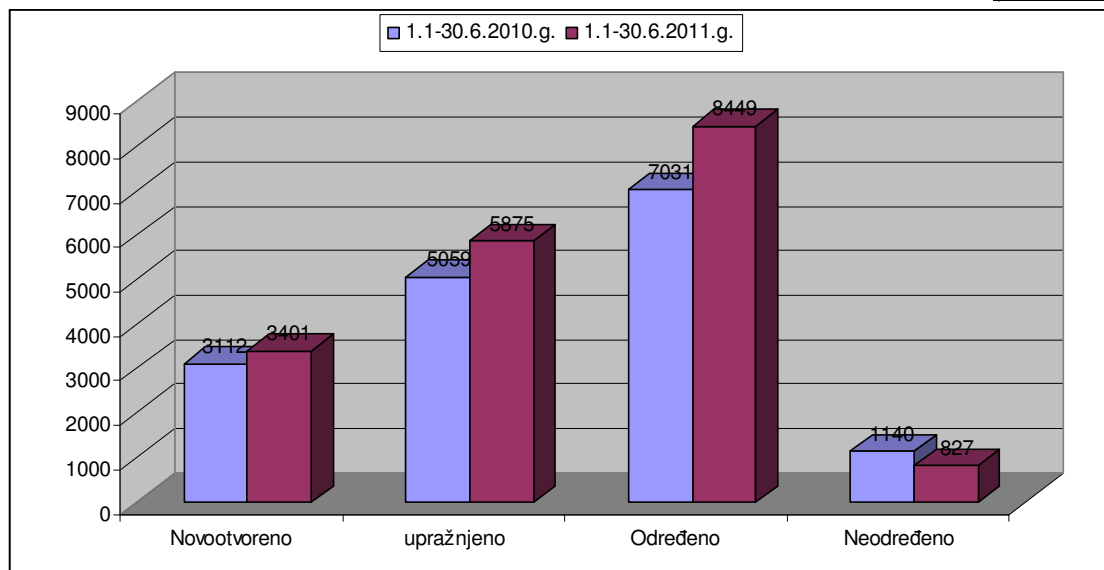
- prema stepenima stručne spreme, vrsti radnog mjesta i radnog odnosa –
(Tab. 10.)

Rb	Sss	Ukupno	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Ostalo
	1	2	3	4	5	6
1	I	1913	726	1187	152	1761
2	II	558	341	217	51	507
3	III	1890	778	1112	177	1713
4	IV	2917	810	2107	238	2679
5	V	29	8	21	0	29
6	VI ₁	272	80	192	36	236
7	VI ₂	1	0	1	0	1
8	VII ₁	1660	642	1018	167	1493
9	VII ₂	34	15	19	5	29
10	VIII	2	1	1	1	1
11	Ukupno	9276	3401	5875	827	8449

Pregled zapošljavanja

- prema vrsti radnog mjesta, radnog odnosa -

(Grafik 10.)

Zapošljavanje po djelatnostima

(Tab. 11.)

Rb	Djelatnost 1	1.1 – 30.6.2010.		1.1 – 30.6.2011.		Odnosi 4:2	
		Zap. 2	% 3	Zap. 4	% 5	Nom.raz. 6	Indeks 7
1	A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	273	3.34	389	4.20	116	142.49
2	B Ribarstvo	23	0.28	11	0.12	-12	47.83
3	D Proizvodnja i snadbijevanje elekt. energijom, gasom i vodom	36	0.44	36	0.39	0	100.00
4	Đ Građevinarstvo	669	8.19	652	7.04	-17	97.46
5	E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motoc. I predmeta za domaćinstvo	2218	27.14	2433	26.26	215	109.69
6	G Prerađivačka industrija	666	8.15	782	8.44	116	117.42
7	I Finansijsko poslovanje	227	2.78	331	3.57	104	145.81
8	J Aktivnosti u vezi sa nekretnin., iznajmljivanje i poslov. Aktivn.	453	5.54	538	5.81	85	118.76
9	K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	316	3.87	236	2.55	-80	74.68
10	L Obrazovanje	313	3.83	356	3.84	43	113.74
11	LJ Zdravstveni i socijalni rad	412	5.04	352	3.80	-60	85.44
12	M Ostale komunal., društvene i lične uslužne aktivnosti	455	5.57	968	10.45	513	212.75
13	N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	8	0.10	0	0.00	-8	0.00
14	NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	0	0.00	0	0.00	0	-
15	V Vađenje rude i kamena	122	1.49	341	3.68	219	279.51
16	Z Saobraćaj, skladištenje i veze	497	6.08	547	5.90	50	110.06
17	Ž Hoteli i restorani	1483	18.15	1292	13.95	-191	87.12
18	UKUPNO:	8171	100	9276	100	1105	113.52

1.11. OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

Nakon prestanka radnog odnosa nezaposlena lica imaju pravo, po osnovu osiguranja za slučaj nezaposlenosti, na isplatu novčane naknade pod određenim uslovima. Uslovi za sticanje, ostvarivanje i prestanak prava, dužina perioda za koji se isplaćuje i visina novčane naknade utvrđeni su Zakonom o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

Broj korisnika novčane naknade se kretao od 13.339 u januaru, 13.227 u februaru, 13.258 u martu, 13.076 u aprilu, od 12.969 u maju tekuće godine.

Najviše korisnika je u Podgorici 3.177 ili 24,49%, Nikšiću 1.592 ili 12,27% i Bijelom Polju 1.400 ili 10,79%.

Posmatrano prema vrsti novčane naknade, njih 3.044 ili 23,47% su korisnici redovne novčane naknade, 3.807 ili 29,35% su korisnici redovne novčane po predhodnom Zakonu o zapošljavanju, a 6.118 ili 47,18% u korisnici uvećane novčane naknade – mini penzije.

11.2. Stručni tretman nezaposlenih lica

Radi povećanja ukupne zaposlenosti i unapređenja kvaliteta ponude radne snage Zavod je realizovao utvrđene oblike rada sa nezaposlenima.

Informativni razgovori organizuju se za sva novoprijavljena lica sa evidencije Zavoda, a izvode ga stručno obučeni savjetnici za zapošljavanje. Na informacionom razgovoru nezaposlena lica dobijaju informacije o svojim pravima i obavezama, koje imaju dok se nalaze na evidenciji. Nezaposleni se kroz ove razgovore, u grupama od po 15-20 učesnika, upoznaju sa programima aktivne politike zapošljavanja: informacijsko-motivacijskim seminarima, dokvalifikacijama, prekvalifikacijama, specijalizacijama, profesionalnoj orijentaciji, kreditima za samozapošljavanje i sl. Ukazuje im se i na to koliko je važna njihova aktivna uloga u traženju zaposlenja, prezentiraju im se statistički podaci o važnim karakteristikama tržišta rada, potražnji za pojedinim zanimanjima i stanju na evidenciji Zavoda, ukazuje se na potrebu za sticanjem novih znanja radi očuvanja radne kondicije i lakšeg uključivanja na tržište rada i dobijaju još niz korisnih informacija o funkcijama Zavoda i tržištu rada. Za prvih šest mjeseci 2011. godine kroz ovaj stručni tretman prošlo je 3.495 lica.

Informativno–motivaconi seminari (radionice) su programi namijenjeni svim nezaposlenim licima, a imaju svrhu da informišu nezaposlene o svim značajnim obilježjima tržišta rada i zapošljavanja. Takođe, cilj im je da motivišu nezaposlene na aktivno traženje zaposlenja. Ovi seminari bitno utiču na jačanje samopouzdanja što je važan preduslov za samostalno aktivno traženje posla. Uče se i konkretne vještine pisanja molbi, biografija, predstavljanje poslodavcu. Izvode se i specijalističke radionice za lica koja planiraju da se bave preduzetništvom. Za prvih šest mjeseci 2011. godine ovu vrstu programa prošlo je 395 nezaposlenih lica. Naše analize pokazuju da ovi seminari vrlo podsticajno utiču na nezaposlena lica da aktivno traže posao, a isto tako podstiču nezaposlena lica na aktivno učešće u programima APZ.

Za svako nezaposleno lice savjetnici za zapošljavanje rade **individualni plan zapošljavanja** na osnovu strukturiranog **intervjua**. Plan zapošljavanja pomaže nezaposlenom licu da brže dođe do posla uz visoko stručno i profesionalno usmjeravanje savjetnika. Za prvih šest mjeseci 2011. godine je urađeno 16.256 intervjua, 28.955 planova zapošljavanja i 44.596 realizacija planova zapošljavanja. Svako nezaposleno lice je dobilo svoje planove zapošljavanja.

2. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

2.1. Priprema za zapošljavanje

U prvom polugodištu 2011. godine, Upravni odbor Zavoda je odobrio sredstva, u iznosu od 960.283,30€, za finansiranje programa obrazovanja i osposobljavanja odraslih za 1.711 nezaposlenih lica iz evidencije Zavoda, što predstavlja 76% planiranog broja učesnika ovih programa u 2011. godini.

Na predlog Komisije za izbor programa aktivne politike zapošljavanja, Upravni odbor Zavoda je odobrio sredstva u visini od 492.318,00€ za realizaciju 43 programa pripreme za zapošljavanje za 1.245 nezaposlenih lica.

Od ukupnog broja odobrenih programa na programe osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu kojim se obezbjeđuje zapošljavanje učesnika programa – **poznati poslodavac** odnosi se 18 sa 123 polaznika, od kojih su 97 iz opština sjevernog regiona, a 26 iz opština centralnog i južnog regiona. Za realizaciju navedenih programa opredjeljena su sredstva u iznosu od 115.870,00€.

Za realizaciju 25 programa obrazovanja i osposobljavanja **za tržište rada** sa 1.122 učesnika, od kojih su 370 učesnici programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, a 752 polaznici programa sticanja ključnih vještina, opredjeljena su sredstva u iznosu od 376.448,00 €.

Sticanje znanja, vještina i kompetencija vrši se u skladu sa nacionalno važećim programima obrazovanja koji obuhvataju sadržaje utvrđene standardima znanja za određena zanimanja, uz kontinuirano praćenje načina njihovog izvođenja i obavljanje provjere stečenih znanja i vještina.

Programi obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja i sticanja vještina

Za prvih šest mjeseci 2011. godine počela je realizacija programa koji se izvode u saradnji sa organizatorima obrazovanja i poslodavcima, za 102 nezaposlena lica i lica za čijim je radom prestala potreba, od kojih je u programima osposobljavanja za rad na konkretnom radnom mjestu uključeno 15 lica, u programima obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, s hodno potrebama tržišta rada, 80 i programima sticanja vještina 7 lica.

Programima stručnog osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije nezaposlena lica stiču znanja i vještine za zapošljavanje u prerađivačkoj industriji, turizmu i ugostiteljstvu, uslužnim i ostalim djelatnostima.

Za rad u prerađivačkoj industriji priprema se 10 lica, u turizmu i ugostiteljstvu 31 lice, programima za rad u uslužnim djelatnostima obuhvaćeno je 35, a u ostalim djelatnostima 19 nezaposlenih lica.

U toku je i realizacija kursa engleskog jezika za 7 nezaposlenih lica.

Lokalne inicijative za povećanje zapošljivosti nezaposlenih lica u pilot opštinama na sjeveru Crne Gore

U okviru projekta IPA 2008, u prethodnoj i ovoj godini, realizuje se program »Reforma tržišta rada i razvoja radne snage« kojim je, u okviru posebne komponente, predviđeno podsticanje lokalnog partnerstva u opštinama na sjeveru Crne Gore u cilju povećanja zapošljivosti. U tom cilju, urađene su i lokalne strategije zapošljavanja za opštine Berane, Bijelo Polje, Mojkovac i Pljevlja. Kao dio tog projekta predviđena je i realizacija pilot projekata »Lokalne inicijative za povećanje zapošljivosti nezaposlenih lica u pilot opštinama na sjeveru Crne Gore« kojima se podržavaju i implementiraju lokalne strategije zapošljavanja.

U tom cilju, Upravni odbor Zavoda je, na predlog Komisije za evaluaciju lokalnih projekata zapošljavanja, odobrio sredstva u iznosu od 467.965,30€, za realizaciju 16 izabranih lokalnih projekata sa 466 učesnika. Ciljevi lokalnih projekata su povećanje zapošljivosti teže zapošljivih nezaposlenih lica kroz sticanje znanja, vještina i kompetencija. Projekti obuhvataju 30 programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja i 7 programa sticanja ključnih vještina, kao i primjenu stečenih znanja i vještina na konkretnom radnom mjestu tj. rad na radnom mjestu bez radnog odnosa, za period do 1 mjeseca. Ciljne grupe projekata su teže zapošljiva lica odabrana u skladu Strategijama zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa i Akcionim planovima zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2011. godinu opština Berane, Bijelo Polje, Pljevlja i Mojkovac.

U Bijelom Polju realizuje se 7 projekata sa 212 učesnika, Mojkovcu 2 projekta sa 55 učesnika, Beranama 3 projekta sa 70 teže zapošljivih nezaposlenih lica i u Pljevljima 4 projekta sa 129 lica. Učesnici projekta su dugoročno nezaposleni, naročito korisnici novčane naknade i socijalnih davanja, mladi i druga nezaposlena lica sa neadekvatnim znanjima i vještinama i suficitarnim zanimanjima, kao i lica sa invaliditetom, pripadnici RAE populacije, nezaposleni iz porodica gdje nijedan član nije zaposlen, samohranitelji, nezaposleni koji žive na ruralnim područjima. Projekti će se izvoditi u trajanju do 7 mjeseci.

Očekivani rezultati lokalnih projekata su da, najmanje 400 učesnika, uspješno završi programe obrazovanja i osposobljavanja i da se, najmanje 30% učesnika, zaposli ili samozaposli do kraja projekta.

2.2. Sezonsko zapošljavanje

Ublažavanje posljedica otvorene nezaposlenosti doprinosi i sezonsko zapošljavanje, kao jedan od programa aktivne politike o zapošljavanju, kojeg realizuje Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Ovaj vid zapošljavanja, se iz godine u godinu potvrđuje sve većim zapošljavanjem nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda, i ne samo u turizmu i ugostiteljstvu već i u drugim djelatnostima: građevinarstvu, poljoprivredi, trgovini, zdravstvu.

Opšta karakteristika sezonskih poslova je njihova specifičnost, zbog sezonskog karaktera rada strateških grana privrede, zbog neravnomjernosti potreba u toku godine, zbog dužine trajanja radnog vremena i uslova u kojima se obavljaju.

Osnovne aktivnosti Zavoda, pored posredovanja u zapošljavanju usmjerene su na podizanje kvaliteta ponude radne snage, radi lakšeg zapošljavanja i smanjenja neusklađenosti ponude i tražnje radne snage na tržištu rada.

Zavod svojim mjerama i aktivnostima nastoji da uposli što veći broj sezonskih radnika, kao i da kod poslodavaca izdejstvuje što povoljnije uslove za njihovo zapošljavanje: bolje plate, povezivanje radnog staža, smještajne uslove i ishranu, plaćene prevozne troškove i drugo.

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore evidentan je nedostatak kvalitetne turističko–ugostiteljske radne snage za potrebe turističke privrede. Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore na početku godine je bilo 2.449 lica ugostiteljsko turističke struke, dok je za sezonske poslove bilo zainteresovano 2.626 nezaposlenih lica.

Sa realizacijom Plana sezonskog zapošljavanja kroz njegovu veoma opsežnu pripremu i brojne aktivnosti koje su prethodile sa nivoa Zavoda i biroa rada otpočelo se znatno ranije nego u prethodnoj godini, kako bi ostvarili planirani broj zapošljavanja na sezonskim poslovima, i to:

- po svim biroima rada određena su lica koja će se neposredno baviti zapošljavanjem sezonske radne snage;
- sačinjen je pregled nezaposlenih lica, zainteresovanih za sezonski rad;
- iz spiskova korisnika novčane naknade izdvojena su lica ugostiteljsko-turističke struke kao prioriteta za sezonsko zapošljavanje;
- na sajmu turizma u Budvi od 24. do 26. marta Zavod je organizovao berzu rada sezonskog zapošljavanja;
- objavljen je poziv u dnevnim listovima nezaposlenim licima ugostiteljsko-turističke struke da obavezno konkurišu na objavljena slobodna radna mjesta;
- u toku sezone traženi su spiskovi od poslodavaca za lica koja su konkurisala na raspisani oglas;

- održani su radno operativni sastanci sa predstavnicima privrede;
- održani su sastanci sa predstavnicima Inspekcije rada, MUP-a, Poreske uprave i Unije poslodavaca na kojima je postignut dogovor o međusobnoj saradnji i dostavljanju potrebnih podataka vezano za zapošljavanje i radno angažovanje sezonske radne snage;
- svakodnevno su održavani kontakti biroa rada iz unutrašnjosti sa centrima Zavoda sa primorja, iz Budve i Herceg Novog, za sezonsko zapošljavanje;
- dnevno su praćeni novoizašli oglasi za sezonsko zapošljavanje i njihova realizacija sa stanovišta potreba i mogućnosti Zavoda za njihovo popunjavanje;
- praktikovani su stalni kontakti Operativne grupe Zavoda sa biroima iz unutrašnjosti i sa poslodavcima sa primorja.

Prema evidentiranim podacima od 30.6.2011. godine, preko Zavoda za zapošljavanje je oglašeno 14.390 sezonskih radnih mjesta, što je za 21% više od prethodne godine. Za potrebe turizma i ugostiteljstva traženo je 8.634 radnika, za potrebe trgovine 1.790, poljoprivrede 648, građevinarstva 1.980 i za ostale djelatnosti 1.337 radnika.

Zapošljavanje sezonske radne snage sa Zavoda u predhodnom periodu godine u Crnoj Gori po djelatnostima izgledalo je ovako: turizam i ugostiteljstvo 3.215, trgovina 573, građevinarstvo 397, poljoprivreda 159 i ostale djelatnosti 246 radnika.

Na vrijeme započete, dobro pripremljene i realizovane brojne aktivnosti sa nivoa Zavoda i biroa rada u cilju realizacije plana sezonskog zapošljavanja za prvih šest mjeseci 2011. godine omogućili su njegovo ostvarenje od 4.590 zaposlenih sezonska radnika, ili ostvarenje planiranog sa 83%.

Ostvarenje ovogodišnjeg Plana sezonskog zapošljavanja po biroima rada izgleda ovako:

(Tab. 12.)

R.b.	Biro rada	Plan 2011	Ostvarenje plana	Procenat ostvarenja
1.	Podgorica	1700	1.168	68%
2.	Herceg Novi	1100	821	74%
3.	Bar	1200	1.226	102%
4.	Nikšić	500	543	108%
5.	Berane	300	313	104%
6.	Bijelo Polje	400	310	77%
7.	Pljevlja	300	209	69%
UKUPNO:		5.500	4.590	83%

Ostvarenje planiranog obima zapošljavanja sezonskih radnika sa evidencije Zavoda za šest mjeseci ove godine je 4.590 lica ili 83% od plana. Ovo ostvarenje je rezultat evidentno većeg zalaganja od strane svih biroa rada u sprovođenju mjera i aktivnosti predviđenih Planom sezonskog zapošljavanja za 2011. godinu.

Broj angažovanih sezonskih radnika sa evidencije Zavoda od 4.590 nije mali s obzirom na neadekvatnu kvalifikacionu strukturu radne snage na Zavodu, slabu mobilnost, niske zarade, kao i otežane uslove sezonskog rada. Ovdje treba imati u vidu i činjenicu da je na prostoru Crne Gore u proteklom periodu angažovano preko 9.700 stranih radnika.

Crnogorski turizam kao prioritarna privredna grana u državi ima pojačanu potrebu zapošljavanja u ovoj važnoj privrednoj grani pa i sezonskog zapošljavanja, koje se iz godine u godinu značajno povećava.

Pored postignutih značajnih rezultata u sezonskom zapošljavanju, naročito u oblasti turističko–ugostiteljske privrede u proteklom periodu godine, i dalje postoji nesklad između potreba za sezonskim radnicima i mogućnosti Zavoda u zadovoljavanju tih potreba iz sljedećih razloga:

- neadekvatna ponuda radne snage (po obimu i kvalitetu) koja bi se mogla sezonski angažovati;
- nedovoljna zainteresovanost nezaposlenih lica za sezonskim radom zbog uslova pod kojima se nudi zaposlenje u turizmu i ugostiteljstvu;
- nedovoljna zainteresovanost poslodavaca za angažovanje domaće sezonske radne snage prisutnost »rada na crno«, koja pored klasičnih pojavnih oblika tog rada egzistira u formi »privremenih i povremenih poslova« kao i obavljanja prakse;
- nedovoljna pokrivenost terena od strane inspekcijskih organa, a u cilju suzbijanja devijantnih pojava kod sezonskog zapošljavanja;
- neadekvatna teritorijalna raspoređenost postojeće radne snage i tradicionalno njena otežana mobilnost i napuštanje mjesta boravka;
- nedovoljna razvijenost adekvatnih programskih sadržaja koji bi bili u funkciji povećanja kvaliteta ponude u turističko-ugostiteljskoj privredi;
- neadekvatne stimulativne mjere (plate, smještaj i ishrana, prevoz i drugo) pa sezonskim radnicima ove poslove ne čine privlačnim;
- zapošljavanje velikog broja stranaca od strane poslodavaca i dr.

Imajući u vidu značajne potrebe za sezonskom radnom snagom, te veće mogućnosti zapošljavanja u sezonskim djelatnostima potrebno je:

- nastaviti sa realizacijom predviđenih programa na osposobljavanju lica sa evidencije Zavoda i tako podizati kvalitet njihovih znanja;
- ostvariti blagovremenu saradnju sa poslodavcima koji angažuju sezonsku radnu snagu;
- sprovesti dosljednu primjenu Vladinih uredbi i mjera u zapošljavanju lica sa evidencije Zavoda.
- ostvariti veću posredničku ulogu biroa rada na područjima njihovog djelovanja u zapošljavanju sezonske radne snage;
- tražiti mogućnosti obezbjeđenja veće stimulacije sezonske radne snage, kako u fazi pripreme, tako i u radnom angažovanju na tim poslovima;

- ostvariti bolju i dosljedniju saradnju sa inspekcijskim organima u pogledu suzbijanja nelegalnog rada u oblasti sezonskog zapošljavanja;
- od strane državnih organa odrediti godišnje kvote radnih dozvola za strance u skladu sa migracionom politikom, stanjem i kretanjem na tržištu rada u Crnoj Gori.

U cilju rješavanja nekih od problema na sezonskom zapošljavanju, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je pokrenuo brojne inicijative sa državnim institucijama, poslodavcima, inspekcijskim službama, organima lokalne uprave kao socijalnim partnerima radi donošenja potrebne regulative za veće legalno zapošljavanje radne snage i adekvatnog zapošljavanja sezonskih radnika i njihovog uključivanja u privredne tokove, shodno njenim potrebama i sve većem značaju.

Od mogućnosti i brzine rješavanja nekih od navedenih evidentnih sistematskih problema kod sezonskog zapošljavanja zavisiće i značajnije zapošljavanje i ostvarenje efikasnije uloge Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u preduzimanju mjera i aktivnosti ka povećanom sezonskom zapošljavanju.

2.3. Zapošljavanje pripravnika

Za prvih šest mjeseci ove godine Zavod za zapošljavanje Crne Gore finansirao je 288 pripravnika sa visokom školskom spremom, 7 pripravnika sa višom i 11 sa srednjom stručnom spremom.

Od ukupnog broja sklopljenih ugovora za visokoškolce na program »Posao za vas« odnosi se 139, a na "talente" (pripravnike čiji je prosjek ocjena preko 8,50) 25 ugovora.

Na ime isplate plata pripravnika za šest mjeseciove godine Zavod za zapošljavanje je usmjerio 1.227.325,63€ (budžetom predviđena sredstva za ove namjene iznose 2.575.000,00€).

U posmatranom periodu broj sklopljenih ugovora je veći za 6,25% u odnosu na isti period prošle godine.

Po djelatnostima najveći broj ugovora je sklopljen sa društvima sa ograničenom odgovornošću 152 ili 49,70%, advokatima 35 ili 11,44%, sa akcionarskim društvima 30 ili 9,80%, zdravstvom i javnim preduzecima 21 ili 6,86%.

Za šest mjeseci ove godine gledajući po opštinama najveći broj ugovora sklopljen je u Podgorici 84 ili 27,45%, Bijelom Polju 44 ili 14,40%, Nikšiću 38 ili 12,42% i Cetinju 23 ili 7,52%. Najmanje ugovora sklopljeno je u Andrijevici i Plavu po jedan ili 0,33%, dok u Šavniku i Plužinama nije sklopljen ni jedan ugovor.

2.4. Zapošljavanje i rad stranaca

I pored znatno veće ponude od tražnje, ukupno, i po stepenima stručne spreme, u oblasti građevinarstva, ugostiteljstva i poljoprivrede u određenom periodu godine, tražnja pojedinih zanimanja prevazilazi ponudu.

Zapravo, ponudom domicilne radne snage za obavljanje poslova u navedenim djelatnostima u vrijeme sezone zadovoljava se svega oko 30% tražnje što nameće potrebu, obezbjeđivanja radne snaga, uglavnom, iz zemalja iz okruženja.

Karakteristika takvog radnog angažovanja je da, često, u kratkom roku, koji u oblasti turističke privrede, poljoprivrede pa i građevinarstva često diktiraju i vremenski uslovi i da, praktično za nekoliko dana, teba obezbijediti potrebnu radnu snagu.

Takav način obezbjeđivanja radne snage funkcioniše godinama i do donošenja **Uredbe o radnom angažovanju nerezidentnih fizičkih lica** (početak 2003. godine) i **Zakona o radu i zapošljavanju stranaca** (2008. godina) bilo je malo podataka o obimu i strukturi angažovane nerezidentne radne snage. Do tada se ova radna snaga obezbjeđivala posredstvom tzv. "Omladinskih radnih zadruga" ili kao vid nelegalnog radnog angažovanja.

Navedenim zakonom je na nov način, saglasno uporednoj praksi i rješenjima u zemljama iz okruženja, uređen rad i zapošljavanje stranaca u Crnoj Gori. Tako su, uvođenjem većeg broja vrsta radnih dozvola uvažene specifičnosti različitog radnog angažovanja stranaca, a kroz sistem kvota utvrđuje njihov obim i struktura.

Za prvih šest mjeseci 2011. godine izdato je 9.720 dozvola za rad i zapošljavanje stranaca što je za 32,49% više u odnosu na isti period predhodne godine (7.336).

Struktura izdatih radnih dozvola je sledeća:

1. Lična radna dozvola 249;
2. Dozvola za zapošljavanje 5.789;
3. Dozvole za rad za:
  - sezonski rad stranaca 3.372;
  - prekogranične usluge 222;
  - dodatno osposobljavanje i usavršavanje 4;
  - kretanje lica unutar stranog privrednog društva 75;
  - osposobljavanje i usavršavanje stranaca 1;
  - dozvola za pružanje ugovorenih usluga 8.

Najveći broj dozvola je izdao Biro rada Bar (sa kancelarijama Budva i Ulcinj) 4.096 ili 42,14%, zatim Biro rada Podgorica (sa kancelarijama Cetinje, Kolašin i Danilovgrad) 2.613 ili 26,88% i Biro rada Herceg Novi (sa kancelarijama Tivat i Kotor) 1.909 ili 19,64%.

Najviše dozvola izdato je u Budvi (2.868 ili 29,5% ukupnog broja izdatih dozvola) gdje preovladavaju radne dozvole za oblast turizma i ugostiteljstva, zatim u Podgorici (2.462 ili 25,33%) gdje su najzastupljenije radne dozvole koje se odnose na oblast građevinarstva i poljoprivrede i Herceg Novom (1.030 ili 10,59%) gdje se, radne dozvole, takođe, najčešće odnose na turizam i ugostiteljstvo.

Najviše stranaca koji se zapošljavaju u Crnoj Gori je iz Republike Srbije 4.309 ili 44,33, iz Bosne i Hercegovine 2.102 ili 21,62%, Ruske Federacije 1.176 ili 12,1% i Makedonije 960 ili 9,87%.

U pogledu zanimanja, odnosno poslova na kojima se angažuju stranci u Crnoj Gori, to su: **u oblasti ugostiteljstva** najčešće konobari, šankeri, sobarice, kuvari, **u oblasti građevinarstva** PK i NK radnici, armirači, tesari, zidari, molerifarbari, fasaderi, instalateri, monter, zavarivači, keramičari, građevinski tehničari, bravari, **u oblasti trgovine** prodavci, a **u oblasti poljoprivrede** najčešće PK i NK radnici.

2.5. Zapošljavanje teže zapošljivih lica

Na evidenciji Zavoda, na dan 30.6.2011. godine nalazilo se 2.109 lica sa invaliditetom (žena je bilo 671 ili 31,82%), što predstavlja oko 7,09% od ukupnog broja nezaposlenih na isti dan (29.730 nezaposlenih). Od navedenog broja je 1.538 invalida rada (od čega su 444 žene ili 28,87%) i 571 lice kategorisane omladine (od čega je 227 žena ili 39,75%).

Programi profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica u 2011. godini

Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore je na sjednici od 1.4.2011. godine donio Odluku o finansiranju programa profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica u 2011. godini, za 200 lica, i odobrio objavljivanje javnog konkursa za izbor izvođača navedenog programa.

Nakon sprovedene procedure, zaključeni su ugovori sa izvođačima: Multidisciplinarni obrazovni centar »Pamark« d.o.o. iz Podgorice i Centar za obrazovanje i trening »Zopt« d.o.o iz Podgorice, za izvođenje programa profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica u 2011. godini.

Programi profesionalne rehabilitacije će se izvoditi do 31.12.2011. godine. Predviđeno je uključivanje do 200 lica sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Programi su namijenjeni nezaposlenim licima koji imaju probleme i prepreke pri zapošljavanju, koje su uglavnom prouzrokovane kombinacijom većeg broja

faktora (neki od rizičnih faktora odnose se na zdravstvene probleme, neki su više socijalne prirode, itd).

Programi profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom i drugih teže zapošljivih lica, obuhvataju mjere i aktivnosti: trijažu sa motivacijom, ocjenjivanje preostale radne sposobnosti za rad, psihosocijalnu rehabilitaciju, sticanje vještina i znanja za traženje zaposlenja, traženje odgovarajućeg radnog mjesta, analizu i prilagođavanje radnog mjesta, sticanje radnih vještina, stručnu pomoć i praćenje i funkcionalno opismenjavanje.

Cilj uključivanja nezaposlenih lica u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije su uspješnije posredovanje pri njihovom zapošljavanju, na osnovu adekvatne pripreme za tržište rada i procjene preostale radne sposobnosti.

Procjena radnih sposobnosti i uključivanje u programe rehabilitacije omogućiće licima koja nemaju definisan status lica sa invaliditetom da, u skladu sa Zakonom, ostvare pravo na rad, u uslovima i na način koji u potpunosti odgovara njihovoj preostaloj radnoj sposobnosti.

Za prvih šest mjeseci 2011. godine u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije je uključeno 28 lica (26 sa evidencije Biroa rada Podgorica, dva lica sa evidencije Biroa rada Bar).

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom poštuje modularni pristup, pa je tako prvi korak u rehabilitaciji trijaža sa motivacijom, pri čemu se ostvaruje prvi susret sa rehabilitantom od strane rehabilitacijskog savjetodavca, psihologa i doktora medicine rada. Trijaža ima za cilj prepoznavanje smetnji, sposobnosti i potencijala, kao i spoznaju socijalnog okruženja rehabilitanta.

Svih 28 lica prošlo je kroz ovaj modul i svi su upućeni u modul procjene preostale radne sposobnosti.

Ovaj modul obuhvata ocjenu preostale radne sposobnosti rehabilitanta, gdje sa rehabilitantima individualno rade članovi stručnog tima, kroz razgovore, niz psiholoških i tehnoloških testiranja, simulaciju radne sredine i slično. Cilj modula je utvrđivanje radne sposobnosti, znanja, postojećih radnih navika i motivacije za uključivanje na tržište rada. Osim psihologa, doktora medicine rada i rehabilitacionog savjetodavca, u ovaj modul uključuju se stručnjaci drugih profila, poput radnog terapeuta, tehnologa rada i ostalih, po potrebi.

Jedan od ciljeva procjene preostalih radnih sposobnosti za pojedinca jeste i potreba za prepoznavanjem vlastitih prepreka u zapošljavanju i njihovo prevazilaženje.

Program za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica u 2011. godini

Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore je na sjednici od 1.4.2011. godine donio Odluku o finansiranju programa za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica u 2011. godini, za 80 lica i odobrio objavljivanje javnog konkursa za izbor izvođača navedenog programa.

Nakon sprovedene procedure, zakljućeni su ugovori sa sledećim izvođaćima programa: Multidisciplinarni obrazovni centar »Pamark« d.o.o iz Podgorice, Centar za obrazovanje i trening »Zopt« d.o.o iz Podgorice, Centar za obuku i trening »Logo-prima« d.o.o. iz Podgorice.

Programi za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica u 2011. godini će se izvoditi u periodu do 31.12.2011. godine, u tri opštine, i to: Podgorica, Nikšić i Bar.

Programi za razvijanje i unaprijeđivanje vještina teže zapošljivih lica obuhvataju programe: obavljanje jednostavnih zanimanja, poput izrade suvenira (radionica za izradu proizvoda od gline i radionica za izradu pletenih proizvoda od prirodnih materijala); obezbjeđivanje radnog angažovanja, kao radno terapijske aktivnosti, uz podsticanje njihovog socijalnog uključivanja; socijalnu ukljućenost za lica sa smetnjama u razvoju, socijalnim i mentalnim problemima, (razvijanje socijalnih vještina, sposobnosti prilagođavanja i pozitivnog ponašanja, pružanje pomoći i podrške u prihvatanju invaliditeta, podsticanje u organizaciji i korišćenju slobodnog vremena); stimulacije perceptivnih sposobnosti i stimulacije motoričkih sposobnosti (u zavisnosti od vrste invaliditeta), treninge specifićnih sposobnosti, orijentacije u prostoru, opismenjavanja na Brajevom pismu, trening samostalnog kretanja.

Programi su namijenjeni unaprijeđivanju radnih i socijalnih vještina lica, ćija znanja, vještine, odnosno kompetencije nijesu tražene na tržištu rada, koji imaju zdravstvene, odnosno socijalne smetnje i nijesu motivisani za aktivno traženje zaposlenja i imaju umanjenu radnu sposobnost.

Za prvih šest mjeseci 2011. godine ukupno 51 nezaposleno lice sa evidencije biroa rada Podgorica, Bar i Nikšić, je uključeno u program za razvijanje funkcionalnih i radnih vještina teže zapošljivih lica. Kod izvođaća »Pamark« d.o.o u Podgorici, u program je uključeno 20 lica. Većina polaznika su kategorisana lica. Kod izvođaća »Logo-prima« d.o.o. u Podgorici, počeo je program, u koji je uključeno 9 lica (kategorisana lica – gluvo-nijema lica). Kod izvođaća »Logo-prima« d.o.o. u Ulcinju, počeo je program, u koji je uključeno 7 lica (sva lica su kategorisana). Kod izvođaća »ZOPT« d.o.o. u Nikšiću počeo je program, u koji je uključeno 15 lica, od koji su tri kategorisane osobe.

Pilot program »Radna terapija za osobe sa invaliditetom«

Dana 1.4.2011. godine počela je realizacija pilot programa »Radna terapija za osobe sa invaliditetom«, koju izvodi Centar za obuku i trening »Logo-prima« d.o.o. iz Podgorice, u saradnji sa Katoličkim Duhovnim centrom »Sanctae Crusis« iz Sukuruća, koji je svojim kadrovskim i tehničkim kapacitetima podržao izvođača programa. Program se završava 1.7.2011. godine. U program je uključeno 11 lica sa invaliditetom, sa evidencije Biroa rada Podgorica. U sklopu programa, kroz individualni i grupni rad, izvodi se psihosocijalna rehabilitacija, radno-okupaciona terapija, medicinska rehabilitacija, savjetovalište (psihološko, defektološko, socijalno). Cilj programa je sticanje socijalnih vještina, radnih vještina i navika, podizanje preostalih radnih sposobnosti na viši nivo, samostaljniji i kvalitetniji život pojedinca i njegove porodice.

Obuka stručnjaka za oblast profesionalne rehabilitacije

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom predviđeno je i osnivanje posebnih organizacija za izvođenje profesionalne rehabilitacije.

Centar za radnu integraciju, čija je izgradnja u toku, će se, pored ostalih aktivnosti koje su namijenjene teže i teško zapošljivim licima, baviti i profesionalnom rehabilitacijom. Proces rehabilitacije će se izvoditi po međunarodnim standardima od strane obučenog kadra.

U Crnoj Gori nedostaje kvalifikovanog kadra za rad u profesionalnoj rehabilitaciji. Zavod je u okviru pilot projekta u novembru 2009. godine, pokrenuo proces obuke 12 visokoškolaca – nezaposlenih lica sa evidencije Biroa rada Podgorica, raznih profila, za zanimanja potrebna za redovno obavljanje procesa profesionalne rehabilitacije u Crnoj Gori (psiholozi, tehnolozi, socijalni radnici, defektolozi). Oni su se obučavali kako teoretski, tako i praktično, jer se njihova obuka realizovala paralelno sa procesom profesionalne rehabilitacije nezaposlenih lica.

U toku 2010. godine obuka je nastavljena. U teorijski dio obuke uključeno je i osam lica zaposlenih u Zavodu, (po jedno lice iz 7 biroa rada i jedno lice iz Centralne službe Zavoda), koji će raditi na mjestima rehabilitacionog savjetnika i biti zaduženi za praćenje i izvođenje procesa rehabilitacije u samom Zavodu. Zavod je inicirao zajedničku obuku kadrova imajući u vidu važnost buduće saradnje Zavoda za zapošljavanje i Centra za radnu integraciju, u kojem će stručni kadar izvoditi programe profesionalne rehabilitacije.

Obuka se tokom 2010. izvodila u saradnji sa Agencijom „Papilot“ i, osim teorijske, u trajanju od ukupno 30 radnih dana, i to pet dana mjesečno u trajanju od šest mjeseci, obuhvatala je i praktičan rad sa rehabilitantima. Za vrijeme trajanja obuke mentori su bili u radnom odnosu kod Multidisciplinarnog centra „Pamark“ iz Podgorice.

Deset lica – visokoškolaca, nastavilo je obuku, kroz praktičan rad, i tokom 2011. godine, angažmanom kod Multidisciplinarnog centra „Pamark“ iz Podgorice, kroz aktivno učešće u procesu profesionalne rehabilitacije nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda.

Subvencije zarade

Za prvih šest mjeseci 2011. godine tri poslodavaca su se obratila Zavodu za zapošljavanje Crne Gore – Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, za dodjelu subvencije zarade za tri zaposlena lica sa invaliditetom.

Program za podsticanje karijernog razvola dugoročno nezaposlenih lica

Kako se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje nalazi više od 35% teže i teško zapošljivih lica, ukazala se potreba za programima i aktivnostima čiji bi cilj bio uključivanje ove kategorije nezaposlenih lica na tržište rada. Program za podsticaje karijernog razvoja dugoročno nezaposlena lica se izvodi kroz informativno-motivacione seminare (radionice) sa ciljem aktivnijeg i efikasnijeg uključivanja lica u traženje posla. To podrazumijeva:

- veće samopouzdanje i samopoštovanje;
- veća otvorenost u komunikaciji i odnosima sa drugima;
- podršku ličnom i profesionalnom razvoju;
- sposobnost nepristrasnog slušanja i empatije sa drugima;
- učestvovanje i saradnju, a ne takmičenje;
- učenje kako tražiti posao;
- učenje kako se predstaviti poslodavcu;
- učenje kako napisati molbi i CV.

Projekat je namijenjen svim dugotrajno nezaposlenim licima i svim drugim teže zapošljivim licima.

Za prvih šest mjeseci 2011. godini realizovano je 29 seminara za podsticanje karijernog razvoja dugoročno nezaposlena lica u koje je pohađalo 326 nezaposlenih lica. Najviše seminara je organizovano u Podgorici – 5 u kojima je učestvovalo 56 dugoročno nezaposlenih lica.

2.6. Javni radovi

Na predlog Komisije za izbor programa aktivne politike zapošljavanja, Upravni odbor Zavoda je odobrio sredstva, u visini od 1.858.246,24€ za realizaciju 2 državna javna rada sa 150 učesnika (opredijeljena sredstva 266.971,52€) i 138 lokalnih radova sa 750 učesnika (opredijeljena sredstva 1.591.274,72€).

Planom rada za 2011. godinu predviđena je realizacija javnih radova u okviru kojih je planirano zapošljavanje 750 lica sa evidencije Zavoda. U toku je

realizacija 84 javna rada u kojima je zaposleno 706 prioritarno teže zapošljivih nezaposlenih lica.

Zavod realizuje dva državna javna rada, u saradnji sa ministarstvima i nevladinim organizacijama, u trajanju od 6 do 12 mjeseci, za 145 lica sa evidencije Zavoda. Aktivnosti na realizaciji ovih radova odnose su se na adekvatnu pripremu crnogorskih opština za turističku sezonu kao i sezonsko zapošljavanje mladih u Crnoj Gori, prije svega maturanata i studenata.

U saradnji sa opštinama, javnim institucijama i nevladinim sektorom realizuju se 92 lokalna javna rada sa 586 učesnika. Radovi se izvode u trajanju od 1 do 12 mjeseci, a odnose se na pružanje usluga djeci i mladima sa teškoćama u razvoju, podsticanje razvoja ruralnog i primorskog turizma, izradu suvenira, sređivanje bibliotekarske građe, uređenje nacionalnih i gradskih parkova, korita i obala rijeka, uslužni servis zanatskih radova, i sl.

"Neka bude čisto"

U cilju adekvatne pripreme za turističku sezonu 2011. godine Ministarstvo turizma i Zavod za zapošljavanje sa mnogobrojnim partnerima već šestu godinu realizuju državni javni rad „Neka bude čisto“, koji za cilj ima čišćenje i uklanjanje otpada i održavanje magistralnog i regionalnog putnog pojasa u dužini od preko 1.300km u svim opštinama u Crnoj Gori. To je istovremeno i državni program zapošljavanje gdje je angažovano 146 teže zapošljivih lica sa evidencije Zavoda.

Partneri u projektu pored Zavoda su: Ministarstvo turizma, Ministarstvo pomorstva i saobraćaja, Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, Ministarstvo prosvjete i nauke, Javno preduzeće morsko dobro, "Crnogoraput", sve opštine i javna komunalna preduzeća.

Takođe, od maja je realizovan projekat „Uređenje i održavanje željezničke infrastrukture“, gdje su angažovana 34 nezaposlena lica na čišćenju pojasa uz željezničku prugu u dužini od 230km. Javni rad će trajati 3 mjeseca.

U okviru akcije realizovan je se projekat „Eko partrole“ u 30 škola u Crnoj Gori. Projekat je usmjeren na edukovanje djece uzrasta 10–15 godina i osmišljen je kao aktivnost koja podstiče djecu da uoče i prepoznaju ekološke probleme u svojoj okolini kao i da se aktivno uključe u njihovo rješavanje.

Projekat „Volonterski kampovi“ počće da se realizuje od jula u opštini Kolašin, Cetinje kao i u Boki gdje će 24 volontera čistiti Biogradsku goru, parkove Cetinja i Boku Kotorsku.

2.7. Profesionalna orijentacija

Profesionalno informisanje

Profesionalnim informisanjem obezbjeđuju se objektivne i istinite informacije o: obrazovanju i osposobljavanju, zanimanjima, mogućnostima zaposlenja, stipendijama itd.

Nezaposleni

Kada je riječ o profesionalnom informisanju nezaposlenih, ono se odvija kroz saradnju sa savjetnicima za evidenciju i posredovanje, održavanje informativnih seminara i informisanje putem medija i brošura.

Procesom direktnog individualnog profesionalnog informisanja od strane savjetnika za profesionalnu orijentaciju obuhvaćena su 171 nezaposlena lica.

Učenici

Kada je riječ o učenicima, realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Grupno informisanje roditelja na roditeljskim sastancima učenika završnih razreda osnovnih škola – 125 roditelja;
- Priprema informatora za izbor srednje škole;
- Nagradni konkursi za najbolji likovni i pismeni rad sa temom »izbor zanimanja«.
- Procesom direktnog grupnog profesionalnog informisanja od strane savjetnika za profesionalnu orijentaciju obuhvaćeno je 804 učenika, od čega oko 485 učenika osnovnih škola i 319 učenika srednjih škola.

Procesom profesionalnog informisanja obuhvaćeno je oko 1.155 klijenata, od čega 242 nezaposlena lica, 89 roditelja učenika završnih razreda osnovnih škola i 824 učenika osnovnih i srednjih škola.

Profesionalno savjetovanje

Nezaposleni

Kada je riječ o profesionalnom svjetovanju nezaposlenih kroz proces individualnog profesionalnog savjetovanja prošlo je 136 nezaposlenih lica.

Učenici

Proces individualnog profesionalnog savjetovanja prošlo je oko 132 učenika. Proces kompletne psihološke obrade prošlo je oko 114 učenika.

Profesionalna selekcija

Profesionalnom selekcijom obuhvaćeno je oko 136 nezaposlenih lica. Kompletnu psihološku obradu prošlo je oko 56 nezaposlenih lica, dok je kroz intervju prošlo oko 80 nezaposlenih lica.

Radioničarske aktivnosti

Nezaposleni

Programi seminara za kategoriju neposredno zapošljivih lica u trajanju od nekoliko sati do programa radionica u trajanju od tri dana realizuju u svim biroima i kancelarijama od marta 2010. godine. Program seminara je koncipiran u odnosu na prostorne i kadrovske kapacitete u biroima rada i kancelarijama.

Program seminara za kategoriju neposredno zapošljivih lica prošlo je ukupno 395 nezaposlenih lica.

Studenti

Program dvodnevni seminara koji je usmjeren ka cilju aktivnog i efikasnog uključivanja studenata na tržište rada prošlo je oko 32 studenata.

Učenici

Program seminara – radioničarskih aktivnosti za izbor zanimanja prošlo je 216 učenika osnovnih škola i 40 učenika srednjih škola

Ostale aktivnosti

U aprilu 2011. godine u saradnji sa GIZ-om, predstavnicima Ministarstva prosvijete i nauke, Centra za stručno obrazovanje organizovana je obuka nastavnika osnovnih škola za rad na polju profesionalne orijentacije u koju su bili uključeni predstavnici 15 osnovnih škola, ukupno oko 80 učesnika.

Izrada priručnika za rad u oblasti oblasti profesionalne orijentacije završena je u martu 2011. godine. Štampanje priručnika realizovano je u okviru projekta GIZ-a »Osmišljavanje prelaska mladih u svijet rada na zapadnom Balkanu«;

2.8. Inovirani program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori

Inovirani program samozapošljavanja predstavlja nastavak Programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori koji se, posredstvom Zavoda za zapošljavanje, realizovao od 1999. godine, s tim što su od 1. septembra 2008. godine predviđeni povoljniji uslovi u pogledu korišćenja kreditnih sredstava.

Sastavni dio Inoviranog programa samozapošljavanja predstavlja Edukacija iz preduzetništva. Program edukacije se sastoji od dvije cjeline: Podsticanja samozapošljavanja i Pružanja elementarnih znanja iz preduzetništva.

Edukacija iz preduzetništva

U prvoj polovini 2011. godine sprovedeno je 7 programa Edukacije preduzetnika i njima je obuhvaćeno 77 lica.

Podnijeti zahtjevi za kredit

U prvih šest mjeseci 2011. godine podnijeta su 44 zahtjeva za dodjelu kredita, ukupne vrijednosti 265.000,00€ čijom realizacijom bi se otvorila 53 nova radna mjesta. Od ovog broja 15 ili 44,12% zahtjeva su podnijele pripadnice ženskog pola. Vrijednost ovih projekata je 75.000,00€ i njihovom realizacijom je planirano otvaranje 15 novih radnih mjesta.

Posmatrano po opštinama, najviše podnijetih zahtjeva je u: Bijelom Polju (15 ili 34,1%), Nikšiću (9 ili 20,45%) i Podgorici (4 ili 9,1%).

Regionalne komisije

U posmatranom periodu regionalne komisije su pozitivno ocijenile 45 zahtjeva za kredit, u vrijednosti od 270.000,00€, čijim finansiranjem bi se omogućilo zapošljavanje 54 radnika.

Nosioci 16 (45,71%) pozitivno ocijenjenih projekata (koji su podnijela nezaposlena lica) od strane regionalnih komisija su žene. Ovim projektima se predviđa otvaranje 16 novih radnih mjesta vrijednosti 80.000,00€

Odobreni krediti

U prvih šest mjeseci 2011. godine je odobreno 46 kredita u vrijednosti od 279.500,00€, čijom realizacijom je omogućeno otvaranje 56 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 36 (78,26%) odobrenih kredita su dodijeljena nezaposlenim licima, 1 (2,17%) odobreni kredit je za preduzetnika, dok je 9 (19,56%) kredita namijenjeno pravnim licima.

Pripadnice ženskog pola su nosioci 16 odobrenih kredita (44,44%) u iznosu od 80.000,00€.

Akcent na prilikom odobravanja kredita je bio na manje razvijenim opštinama, tako da je u njihov razvoj plasirano 36 (78,26%) kredita u vrijednosti 205.000,00€. Najveći broj kredita je odobren u opštinama: Bijelo Polje (15 ili 32,61%), Nikšić (9 ili 19,57%) i Podgorica (4 ili 8,7%).

Kreditni su odobravani za projekte iz svih djelatnosti, u skladu sa planiranim regionalnim razvojem. Najviše odobrenih kredita je iz oblasti poljoprivrede i ribarstva (25 ili 54,352%). Slijede trgovina (6 ili 13,04%) i zanatstvo i lične usluge i ugostiteljstvo i turizam (po 5 ili 10,87%).

Isfinansirani krediti

U periodu 1.1– 30.6.2011. godine isfinansirano je 112 kredita u vrijednosti od 773.000,00€ namijenjenih otvaranju 155 novih radnih mjesta. Od ovog broja, 97 (86,6%) odobrenih kredita su dodijeljena nezaposlenim licima, 4 (3,57%) odobrena kredit su za preduzetnike, dok je 11 (9,82%) kredita namijenjeno pravnim licima.

Pripadnice ženskog pola su nosioci 41 isfinansiranog kredita (42,27%) u iznosu od 265.000,00€.

Kontrola upotrebe sredstava

Zavod za zapošljavanje preko regionalnih komisija kontroliše namjensku upotrebu odobrenih sredstava. Komisije redovno obilaze korisnike kredita, kontinuirano prate stanje projekata i namjensko korišćenje sredstava.

Od 129 iskontrolisanih korisnika kredita, po ocjeni regionalnih komisija njih 77 ili 59,69% je u potpunosti namjenski iskoristilo sredstva. To znači da su sredstva upotrijebili u skladu sa biznis planom, registrovali djelatnost, otvorili predviđeni broj radnih mjesta.

U fazi ispunjenja obaveza je 36 ili 27,91% korisnika kredita. Oni sredstva koriste sporije, najčešće iz objektivnih razloga. Najznačajniji problemi su vezani za registraciju preduzeća i osiguranje lica.

Ukoliko poslije predviđenog roka (koji je objektivno dovoljan) korisnik kredita ne ispuni obaveze iz Ugovora vezane za namjensko korišćenje sredstava, pokreće se postupak raskida Ugovora.

Odobrena sredstva nenamjenski je iskoristilo 16 (12,40%) korisnika kredita i protiv njih je pokrenut postupak raskida ugovora o kreditu. Evidentna je sporost u naplati potraživanja zbog nenamjenskog korišćenja kredita, najčešće prouzrokovana dugotrajnim procedurama banaka ili dužinom trajanja sudskih postupaka.

Od ukupnog broja iskontrolisanih korisnika kredita, 82 korisnika su lica koja su prošla edukacione seminare. Od navedenog broja, 45 (54,88%) korisnika kredita je namjenski upotrijebilo sredstva. U fazi ispunjenja obaveza po osnovu dodijeljenih kreditnih sredstava nalaze se 30 (36,58%) korisnika kredita koja su prošla kroz edukaciju preduzetnika. Kada je u pitanju nenamjenska upotreba kreditnih sredstava, ona je zabilježena kod 7 (8,54%) korisnika kredita.

Većina postupaka raskida Ugovora o kreditu je pokrenuto zbog nezapošljavanja predviđenog broja radnika i neregistrovanja djelatnosti.

U prvoj polovini 2011. godine 107 korisnika kredita je vratilo kredit.

Rad Komisije za dodjelu kredita iz Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori vezano za molbe korisnika kredita

U 2009. godini je formirana Komisija za dodjelu kredita iz Inoviranog programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori. Zadatak Komisije je analizira dostavljene, pozitivno ocijenjene zahtjeve za kredit od strane regionalnih komisija i daje predlog Odluka za dodjelu kredita iz navedenog programa Upravnom odboru Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Takođe, Komisija ima zadatak da obraduje sve dostavljene zahtjeve korisnika kredita i da predlaže Upravnom odboru postupanje u vezi tih zahtjeva.

Komisija za dodjelu kredita se u prvih šest mjeseci u 2011. godini sastajala 5 puta. Na navedenim sjednicama su razmatrane 184 molbe korisnika kredita.

Virtuelna preduzeća

Jedan od instrumenata koji na efikasan način usklađuje disproporciju između ponude i potreba za znanjima potrebnih sektoru malih i srednjih preduzeća predstavljaju virtuelna preduzeća. Virtuelna preduzeća pružaju znanja koja polaznicima omogućavaju samostalno vođenje biznisa kao i zadovoljavanje potreba poslodavaca za cjelovito obučenom radnom snagom koja se odmah može uključiti u proces rada.

Obuka se izvodi u grupama 15–20 polaznika u trajanju od 90 dana. Program Virtuelna preduzeća je namijenjen, prije svega:

- nezaposlenim licima sa srednjom i visokom stručnom spremom, mladim, tehno-ekonomskim viškovima koji žele da se u potpunosti obuče za rad u kompanijama,
- nezaposlenim licima koja namjeravaju da osnuju sopstveno preduzeće.

Obuka u virtuelnim preduzećima predstavlja vrlo efikasan model učenja kroz rad, gdje polaznici simuliraju radni proces, od osnivanja samog preduzeća, izrade biznis plana, zapošljavanja, do formiranja neophodnih službi unutar preduzeća, kao što su: služba prodaje, nabavke, kadrovsko odjeljenje, finansije i računovodstvo, marketing i sl. Sticanje znanja u virtuelnim preduzećima se odvija u mogućnosti učenja na greškama. Poslovni potezi koji se naprave u virtuelnom preduzeću neće se negativno odraziti na poslovanje preduzeća, a naučiće polaznike da izbjegnu greške kada budu donosili odluke u realnom poslovnom svijetu.

Zavod za zapošljavanje je u oktobru 2010. godine otpočeo realizaciju programa Virtuelna preduzeća u saradnji sa Zavodom Papilot iz Ljubljane i MOC Pamark iz Podgorice. Projekat je realizovan u dvije faze. Prva podrazumijeva obuku

mentora koji su u drugoj fazi realizacije projekta, u virtuelnim preduzećima obučavali nezaposlena lica.

U 2010. godini program je realizovan u Podgorici (15.11.2010–15.2.2011.), Baru (1.12.2010–1.3.2011.) i Bijelom Polju (6.12.2010–6.3.2011.) pri čemu je kroz proces obuke prošlo 59 lica (15 mentora i 44 nezaposlena). Zavod je za realizaciju ovog programa u 2010. godini utrošio 60.550,00€.

Poslije isteka tromjesečnog perioda praćenja, u radnom angažmanu je 25 polaznika (56,82%). Broj učesnika koji su prošli selekciju poslodavca i koji čekaju poziv za posao je 3 (6,82%).

U 2011. godini u toku je obuka 15 lica u Podgorici. Za ovu namjenu su izdvojena sredstva u vrijednosti 15.750,00€.

2.9. Centar za ljudske resurse

ANKETA POSLODAVACA

Anketa poslodavaca 2010/2011. završena je odštampana crnogorska i engleska verzija i prezentovana, kako nacionalna tako i 7 regionalnih anketa u 7 biroa rada.

Anketa poslodavaca već dvije zadnje godine sadrži u upitniku i pitanja koja obuhvataju zapošljavanje RAE populaciju i lica sa invaliditetom. Planira se za Anketu 2010/2011. godinu, uz redovnu godišnju anketu, proširenje pitanja o mogućnostima zapošljavanja teže zapošljivih lica i zapošljavanju RAE populacije, da bi se na osnovu dobijenih rezultata planirale aktivnosti za ovu kategoriju nezaposlenih u cilju njihovog zapošljavanja i na osnovu ovih dobijenih podataka radili projekti.

Uz ostale izvore podataka o radnoj snazi i tržištu rada u Crnoj Gori, istraživanja putem ankete pružaju veoma veliki broj informacija potrebnih za planiranje politike zapošljavanja i kreiranje mjera za njenu realizaciju, te će se u toku 2011. godine raditi na unapređenju kvaliteta analiza putem usaglašavanja aktuelnih tema sa socijalnim partnerima: Unijom poslodavaca i Privrednom komorom, što će pomoći izradi projekata kako za prekograničnu saradnju tako i projekata na lokalnim nivou.

PROJEKTI

Zavod za zapošljavanje realizovao je Projekat pod nazivom »Stvaranje podjednakog pristupa radnim mjestima za Rome, Aškalije i Egipćane« u 2010. i 2011. godini. Projekat je finansiralo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Zavod za zapošljavanje, a namijenjen je osposobljavanju i zapošljavanju

pripadnika RAE populacije koji su funkcionalno pismeni i prijavljeni na evidenciji Zavoda. Ukupna vrijednost Projekta je 60.000€ od čega 50.000€ je finansiralo Ministarstvo, a 10.000€ Zavod, u skladu sa implementacijom Strategije za poboljšanje položaja RAE populacije u Crnoj Gori 2008-2012.godine.

Projekat je bio baziran, prije svega na relevantnim podacima dobijenim istraživanjem kroz redovno godišnje anketiranje poslodavaca.

Projekat je počeo sa realizacijom 1.9.2010. godine i nastavio se u toku 2011. godine, preciznije do 1.5.2011. godine, kada je uspješno završen a kao rezultat obučeno je ukupno 55 lica od čega 48 lica RAE populacije, a 30% polaznika je zaposleno posle obuke.

Obukom za pojedina jednostavna pomoćna zanimanja, polaznici su bili u prilici da ovladaju najjednostavnijim vještinama i steknu prve profesionalne kvalifikacije, te time povećaju konkurentnost i uspjeh na tržištu rada, što je rezultiralo njihovim zapošljavanjem i popravljanjem socio-ekonomske situacije i njih i njihovih porodica kao i integraciju u društvo u kojem žive.

PROJEKTI IPA FONDA

IPA KOMPONENTA I – Podrška tranziciji i jačanju institucija

Osnovni cilj Instrumenta za pretprijetupnu podršku (IPA) je da zemljama korisnicama pruži podršku na putu ka EU (Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Srbija, Kosovo, Turska i Albanija).

U ovoj komponenti IPA programa, planirano radno angažovanje je nastavak prošlogodišnjeg učešća u radnoj grupi koja se sastoji od predstavnika više institucija u Crnoj Gori, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg realizovanja aktivnosti predviđenih ovim projektom, a aktivnosti su preko 60% realizovane.

IPA KOMPONENTA II - Regionalna i prekogranična saradnja

U 2009. godini Zavod je pripremio projekte kojima se apliciralo za sredstva IPA fonda Evropske unije. Realizovano je više obuka za zaposlene Zavoda za zapošljavanje, a zadnja je bila u septembru 2009. godine.

Centar za ljudske resurse je u decembru mjesecu 2010. godine dobio odobrenje za realizaciju svog prvog prekograničnog projekta u kome ima ulogu prvog aplikanta ili nosioca aktivnosti na projektu. U ovom projektu angažovane su dvije osobe iz Centra: vođa projekta sa angažmanom od punog radnog vremena i rukovodilac sa pola radnog vremena. Projekat traje do marta 2012. godine.

U prvoj polovini juna 2011. godine, obavljene su aktivnosti na polju:

- Uspostavljanja svih kontakata sa službama i institucijama koje su uključene u prekograničnu saradnu,
- Formiranje timova za apliciranje na četiri prekogranična poziva (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija i Albanija),
- Prisustvovanje konferencijama i pronalaženje partnera,
- Izrada prijedlog projekata za dva prekogranična projekta za CBC BIH-MNE
- Praćenje poziva za učešće
- Apliciranje, zajedno sa biroima rada sa 4 projekta

Centar za ljudske resurse po drugom pozivu, zajedno sa biroima rada Herceg Novi i Berane predao 4 prekogranična projekta, a poziva će još biti za Hrvatsku i Srbiju.

IPA IV – Razvoj ljudskih resursa

Decembra mjeseca 2010. godine, Crna Gora je dobila status kandidata za pristup EU. Da bi mogla koristiti fondove IPA programa III, IV i V, potrebno je za ove komponente izraditi Operativni plan. Za svaku komponentu su određena ministarstva koja će biti nadležna za projekte u okviru ovih komponenti. Obzirom da se komponenta IV odnosi na razvoj ljudskih resursa, to će za nju nadležno biti Ministarstvo rada i socijalnog staranja, a obzirom da je to Ministarstvo resorno za Zavod, to će značajnu ulogu imati upravo ova institucija u komponenti IV.

Predstavnici Centra za ljudske resurse učestvovali su u formiranoj Radnoj grupi koja će izraditi Operativni plan za komponentu IV, u dijelu koji se odnosi na Aktivne mjere politike zapošljavanja i biće nosioci aktivnosti za komponentu IV pri njenoj implementaciji. Izrada Operativnog plana je u završnoj fazi.

IPA ADRIATIC PROJEKTI

Krajem 2009. godine, Zavod je u ulozi jednog od 11 partnera iz 4 zemlje koje izlaze na Jadransko more aplicirao na realizaciji projekta »SLID«, koji se odnosi na omogućavanje radnog osposobljavanja osoba sa invaliditetom.

U februaru 2011. godine je potpisan Ugovor ovog projekta koji je odobren u decembru 2010. godine, a jedno zaposleno lice u Centru je angažovano na projektu 20% radnog vremena u narednih 30 mjeseci, koliko traje realizacija projekta.

MEĐUNARODNA SARADNJA I PROJEKTI

Centar je u prethodnoj godini započeo saradnju sa UNIFEM-om, međunarodnoj organizaciji za rodnu ravnopravnost na zajedničkom projektu u trajanju od dvije

godine. Učešće Centra u projektu se odnosi na obavljanje poslova u svim projektnim aktivnostima kao člana projektnog tima.

Projekat UNIFEM predstavlja dio UN women i to je nerezidentna organizacija Ujedinjenih Nacija. Od aprila 2010. godine, UNIFEM sprovodi trogodišnji regionalni projekat "Unaprjeđenje ekonomskih i socijalnih prava žena u Srbiji i u Crnoj Gori", koji finansira Ministarstvo spoljnih poslova Norveške. Cilj projekta je da doprinese eliminaciji rodno zasnovane diskriminacije na tržištu rada u Srbiji i u Crnoj Gori, time što će se ojačati kapaciteti nadležnih institucija, odnosno onih koji treba da poštuju i štite radna prava žena da sprovedu nacionalne i međunarodne obaveze vezane za ekonomska prava žena. Kako bi se ostvario ovaj cilj, projekat stavlja fokus na postizanje tri glavna rezultata: donošenje ili izmjenu važnih zakona i podzakonskih akata, nacionalne i lokalne legislative, budžeta vezanih za ekonomska prava, a pogotovo za zapošljavanje, kako bi bili usklađeni sa međunarodnim i nacionalnim obavezama koje se odnose na rodnu ravnopravnost i poštovanje ženskih prava.

Projekat predviđa podršku Zavodu kako bi povećao svoje interne kapacitete da zaposleni direktno uključeni u rad sa strankama prepoznaju rodno zasnovanu diskriminaciju prilikom zapošljavanja, kao i da politike i procedure ove institucije budu „orodnjene“. Ovo će biti odskočna daska za stvaranje pristupa i modeliranje programa koji će dovesti do većeg zapošljavanja teže zapošljivih žena i uključivanje nediskriminatornih standarda pri zapošljavanju. Podrška će obuhvatiti: ustanovljavanje polazne osnove, pripremu trening programa zasnovanih na realnim potrebama, razvoj unutrašnje komunikacione strategije koja se tiče bolje detekcije slučajeva diskriminacije pri zapošljavanju i dopunu unutrašnjih operativnih pravilnika, procedura i politika, kakav je Etički kodeks.

Projekat je počeo sa realizacijom u martu 2011. godine, a trajaće do kraja 2012. godine. Do 30.6.2011. sve planirane aktivnosti su realizovane: pripremljen upitnik za anketiranje, sprovedena anketa i unešeni podaci za analizu .

GEM ISTRAŽIVANJE

Crna Gora je jedna od 52 zemlje koje učestvuju u ovom međunarodnom istraživanju preduzetništva. Nosilac ovog istraživanja u CG je Ekonomski fakultet, a pored ostalih, Zavod je partner u projektu. Obaveza Zavoda je da obradi pitanja iz ankete koji se odnose na Vlasnike – preduzetnike.

Centar za ljudske resurse je odabran da dostavi analizu ovog dijela Ankete.

Centar za ljudske resurse je ispred Zavoda učestvovao u ovom istraživanju. Analizirana pitanja su dostavljena krajem januara 2011. godine, a publikacija cjelokupnog istraživanja je prezentirana početkom juna 2011. godine.

OBUKA ZAPOSLENIH U ZAVODU

Zavod za zapošljavanje već duže od 10 godina organizovano i sistematično vrši edukaciju i usavršavanje znanja i vještina sopstvenog kadra radi unapređenja usluga prema nezaposlenim licima, prema poslodavcima i sticanje znanja za ulazak u EU.

U 2011. godini, u aprilu mjesecu, organizovan je seminar za izradu IPA projekata u trajanju od 2 dana kojem je prisustvovalo 25 zaposlenih iz Zavoda.

Seminar je bio namijenjen svim zaposlenim u Centralnoj službi i biroima rada koji neposredno ili posredno u Zavodu rade na izradi, praćenju, konkurisanju i implementaciji međunarodnih projekata

NEDJELJNI IZVJEŠTAJ

Zavod za zapošljavanje Crne gore već nekoliko zadnjih godina, kao mali broj Zavoda u okruženju, obezbjeđuje statističke podatke o nezaposlenosti i zapošljavanju kroz Nedjeljni izvještaj, koji se objavljuje na crnogorskom i engleskom jeziku.

Objavlivanje nedjeljnog izvještavanja o stanju na evidenciji nezaposlenih lica, u dijelu zapošljavanja (pripravnici, stranci, sezonci, kreditiranje...), nastavljeno je i u prvih 6 mjeseci 2011. godine.

MJESEČNI STATISTIČKI BILTEN

U Centru za ljudske resurse objedinjuju se, pripremaju i objavljuju Mjesečni statistički bilteni u kojima se prikazuju podaci o registrovanoj nezaposlenosti, slobodnim radnim mjestima i zapošljavanju. Podaci su prezentovani na nivou Crne Gore i na nivou biroa i kancelarija. Mjesečni statistički bilten je dvojezična publikacija koja se štampa na crnogorskom i engleskom jeziku. Podaci su prikazani tabelarno i grafički. Bilten čine statistički izvještaji koji su osnova za analiziranje kretanja nezaposlenosti i zapošljavanja po mjesecima u toku godine na tržištu rada, njihovoj međuzavisnosti i odnosu.

Mjesečni izvještaji najbolje oslikavaju i prate sezonsko zapošljavanje i praćenje cikličnosti zapošljavanja u toku godine.

PUBLIKACIJE

Centar priprema i izdaje stručni časopis „**Tržište rada**“ koji izlazi 2 puta godišnje. Ovaj časopis se bavi pitanjima nezaposlenosti, zaposlenosti i ostalom problematikom tržišta rada. Časopis pruža mogućnost publikacije tekstova problematike tržišta rada kako zaposlenima tako i eksternim saradnicima. Ova

aktivnost je planirana i za 2011. godinu, sa istom dinamikom i izgledom časopisa, kao i ustanovljenom strukturom i načinom izdavanja časopisa.

Pripremljen je časopis br. 8 za štampu i za prvo polugođe po planu je realizovana i ova aktivnost.

Časopis „Tržište rada” postavljen je i na sajtu Zavoda, tako da može biti dostupan većem broju čitalaca.

WEB SITE

Zaposleni u Centru učestvuju u dizajniranju i pripremanju informacija za sajt Zavoda, što je nastavljeno i u 2011. godini, a za prvih 6 mjeseci inovirali smo izgled sajta i dodali rubriku „Projekti“ gdje su postavljene informacije o svim projektima koji se realizuju.

PRILOG**Nezaposleni**
– po opštinama i polu –*(Tab.13.)*

Rb	Opština 1	30.6.2010. godine		30.6.2011. godine		Odnosi 4:2	
		Σ	Žene	Σ	Žene	Nom. Razlika	Index
		2	3	4	5	6	7
1	Andrijeвица	367	142	349	146	-18	95.10
2	Berane	1706	669	1718	686	12	100.70
3	Budva	649	341	590	310	-59	90.91
4	Bijelo Polje	3558	1559	3811	1597	253	107.11
5	Bar	1362	738	1373	732	11	100.81
6	Cetinje	1481	702	1486	698	5	100.34
7	Danilovgrad	827	357	804	362	-23	97.22
8	Herceg Novi	1023	437	873	370	-150	85.34
9	Kotor	910	379	898	404	-12	98.68
10	Kolašin	651	223	641	219	-10	98.46
11	Mojkovac	682	250	686	257	4	100.59
12	Nikšić	3773	1898	3110	1617	-663	82.43
13	Podgorica	7943	3692	7427	3531	-516	93.50
14	Plav	423	114	353	98	-70	83.45
15	Plužine	132	63	115	52	-17	87.12
16	Pljevlja	2588	1092	2559	1097	-29	98.88
17	Rožaje	1152	403	978	346	-174	84.90
18	Šavnik	122	39	121	47	-1	99.18
19	Tivat	778	306	777	315	-1	99.87
20	Ulcinj	806	308	782	313	-24	97.02
21	Žabljak	265	135	279	129	14	105.28
22	UKUPNO	31198	13847	29730	13326	-1468	95.29

Nezaposleni po biroima rada i stepenima stručne spreme
(Tab.14.)

Rb	Opština/ biro rada	Σ	Žene	Stepen stručne spreme									
				I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Podgorica	7427	3531	1263	315	1705	2526	160	201	1	1226	29	1
2	Cetinje	1486	698	504	59	306	446	15	41	0	113	2	0
3	Danilovgrad	804	362	158	24	233	285	19	16	0	68	1	0
4	Kolašin	641	219	158	15	225	186	1	15	0	40	1	0
5	Biro rada Podgorica	10358	4810	2083	413	2469	3443	195	273	1	1447	33	1
6	Berane	1718	686	453	51	412	564	7	48	1	181	1	0
7	Andrijevica	349	146	103	6	86	117	1	10	0	26	0	0
8	Plav	353	98	92	5	72	109	2	18	0	54	1	0
9	Rožaje	978	346	291	27	211	225	2	55	0	163	4	0
10	Biro rada Berane	3398	1276	939	89	781	1015	12	131	1	424	6	0
11	Herceg Novi	873	370	58	126	267	210	38	43	0	126	5	0
12	Kotor	898	404	92	87	292	210	13	85	0	114	5	0
13	Tivat	777	315	78	39	213	205	88	51	0	98	5	0
14	Biro rada H. Novi	2548	1089	228	252	772	625	139	179	0	338	15	0
15	Nikšić	3110	1617	362	114	709	981	14	128	0	776	25	1
16	Šavnik	121	47	23	9	37	41	0	0	0	11	0	0
17	Plužine	115	52	7	0	53	41	1	3	0	10	0	0
18	Biro rada Nikšić	3346	1716	392	123	799	1063	15	131	0	797	25	1
19	Pljevlja	2559	1097	550	142	729	851	26	64	0	193	3	1
20	Žabljak	279	129	44	1	68	142	1	8	0	15	0	0
21	Biro rada Pljevlja	2838	1226	594	143	797	993	27	72	0	208	3	1
22	Bijelo Polje	3811	1597	848	177	1144	1228	25	111	0	276	2	0
23	Mojkovac	686	257	124	30	260	200	3	23	0	46	0	0
24	Biro rada Bijelo Polje	4497	1854	972	207	1404	1428	28	134	0	322	2	0
25	Bar	1373	732	312	44	354	359	18	69	0	209	8	0
26	Budva	590	310	87	28	149	194	16	31	0	83	2	0
27	Ulcinj	782	313	191	45	223	182	9	25	0	105	2	0
28	Biro rada Bar	2745	1355	590	117	726	735	43	125	0	397	12	0
29	UKUPNO=	29730	13326	5798	1344	7748	9302	459	1045	2	3933	96	3

Stopa nezaposlenosti

– po opštinama (na dan 30.6.2010. i 30.6.2011. godine) –

(Tab.15.)

	Opština	Stopa nezaposlenosti 30.6.2010.	Stopa nezaposlenosti 30.6.2011.	Povećanje/smanjenje (u indeksnim poenima)
Rb	1	2	3	4
1	Andrijevića	15.82	15.04	-0.78
2	Berane	12.69	12.78	0.09
3	Budva	8.80	8.00	-0.8
4	Bijelo Polje	17.27	18.49	1.22
5	Bar	8.05	8.12	0.07
6	Cetinje	17.46	17.52	0.06
7	Danilovgrad	12.00	11.67	-0.33
8	Herceg Novi	7.16	6.11	-1.05
9	Kotor	9.26	9.14	-0.12
10	Kolašin	15.28	15.05	-0.23
11	Mojkovac	16.35	16.45	0.1
12	Nikšić	11.74	9.68	-2.06
13	Podgorica	10.51	9.83	-0.68
14	Plav	9.27	7.74	-1.53
15	Plužine	6.72	5.85	-0.87
16	Pljevlja	15.63	15.45	-0.18
17	Rožaje	14.21	12.07	-2.14
18	Šavnik	9.41	9.33	-0.08
19	Tivat	12.82	12.80	-0.02
20	Ulcinj	10.52	10.21	-0.31
21	Žabljak	14.82	15.60	0.78
22	Crna Gora	11.81	11.25	-0.56

Nezaposleni

– po opštinama, stepenima stručne spreme i polu –

(Tab. 16.)

Opština	Ukupno	žena	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	Ž
Andrijevića	349	146	103	40	6	1	86	34	117	54	1	0	10	2	0	0	26	15	0	0	0	0
Berane	1718	686	453	119	51	18	412	132	564	299	7	2	48	17	1	1	181	97	1	1	0	0
Budva	590	310	87	45	28	16	149	58	194	113	16	3	31	16	0	0	83	58	2	1	0	0
Bijelo Polje	3811	1597	848	267	177	78	1144	388	1228	660	25	7	111	53	0	0	276	142	2	2	0	0
Bar	1373	732	312	122	44	21	354	170	359	226	18	3	69	41	0	0	209	146	8	3	0	0
Cetinje	1486	698	504	243	59	30	306	103	446	241	15	3	41	18	0	0	113	58	2	2	0	0
Danilovgrad	804	362	158	68	24	11	233	76	285	151	19	0	16	8	0	0	68	48	1	0	0	0
H. Novi	873	370	58	16	126	42	267	94	210	116	38	4	43	17	0	0	126	78	5	3	0	0
Kotor	898	404	92	35	87	51	292	105	210	102	13	4	85	32	0	0	114	72	5	3	0	0
Kolašin	641	219	158	45	15	11	225	61	186	81	1	0	15	4	0	0	40	17	1	0	0	0
Mojkovac	686	257	124	21	30	15	260	75	200	116	3	2	23	8	0	0	46	20	0	0	0	0
Nikšić	3110	1617	362	125	114	54	709	245	981	536	14	0	128	87	0	0	776	554	25	16	1	0
Podgorica	7427	3531	1263	448	315	175	1705	621	2526	1369	160	10	201	113	1	0	1226	780	29	14	1	1
Plav	353	98	92	18	5	1	72	12	109	42	2	0	18	5	0	0	54	19	1	1	0	0
Plužine	115	52	7	2	0	0	53	27	41	17	1	0	3	2	0	0	10	4	0	0	0	0
Pljevlja	2559	1097	550	133	142	58	729	261	851	501	26	0	64	30	0	0	193	114	3	0	1	0
Rožaje	978	346	291	85	27	3	211	61	225	114	2	0	55	23	0	0	163	57	4	3	0	0
Šavnik	121	47	23	13	9	4	37	9	41	14	0	0	0	0	0	0	11	7	0	0	0	0
Tivat	777	315	78	28	39	17	213	69	205	119	88	6	51	17	0	0	98	57	5	2	0	0
Ulcinj	782	313	191	63	45	15	223	73	182	101	9	2	25	8	0	0	105	50	2	1	0	0
Žabljak	279	129	44	18	1	0	68	31	142	75	1	0	8	0	0	0	15	5	0	0	0	0
UKUPNO	29730	13326	5798	1954	1344	621	7748	2705	9302	5047	459	46	1045	501	2	1	3933	2398	96	52	3	1

Nezaposleni

– prema dužini traženja zaposlenja, pou i stepenima stručne spreme –
(Tab. 17.)

Dužina čekanja	Stepen stručne spreme										Ukupno Σ
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	
Do 6 mjeseci	1315	170	1592	2592	54	222	0	1347	34	1	7327
Žene	486	94	551	1346	78	118	0	805	17	0	3424
Preko 6 do 9 mjeseci	385	57	577	868	21	97	1	565	23	0	2594
Žene	135	30	218	483	4	54	1	349	15	0	1289
Preko 9 do 12 mjeseci	307	54	433	683	25	68	0	491	10	0	2071
Žene	112	31	143	359	4	31	0	334	5	0	1019
Preko 1 do 3 godine	1591	330	2262	2647	128	337	1	1206	21	2	8525
Žene	546	184	836	1460	17	168	0	756	10	1	3978
Preko 3 do 5 godina	924	185	1098	1100	105	158	0	188	5	0	3763
Žene	336	81	357	603	10	62	0	100	3	0	1552
Preko 5 do 8 godina	756	214	1069	788	113	122	0	98	3	0	3163
Žene	189	75	310	382	3	45	0	36	2	0	1042
Preko 8 godina	520	334	717	624	13	41	0	38	0	0	2287
Žene	150	126	290	414	1	23	0	18	0	0	1022
Ukupno:	5798	1344	7748	9302	459	1045	2	3933	96	3	29730
Ukupno žene	1954	621	2705	5047	46	501	1	2398	52	1	13326

Nezaposlenih

– prema godinama starosti i stepenima obrazovanja –

(Tab. 18.)

Godine života	Stepen stručne spreme										Ukupno Σ
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	
Do 18 godina	71	3	16	0	0	0	0	0	0	0	90
Žene	35	1	4	0	0	0	0	0	0	0	40
Preko 18 do 25	516	56	1048	2187	6	45	0	841	22	0	4782
Žene	174	22	329	1046	3	21	0	577	16	0	2188
Preko 25 do 30	367	69	712	956	18	157	1	1469	33	0	3782
Žene	112	26	256	537	2	84	1	901	17	0	1936
Preko 30 do 40	755	208	1177	1583	21	229	0	871	24	1	4869
Žene	286	113	441	984	6	160	0	579	10	0	2579
Preko 40 do 50	1121	363	1396	1970	60	214	0	275	5	0	5404
Žene	451	173	599	1243	9	110	0	171	4	0	2760
Preko 50 godina	2968	645	3399	2606	354	400	1	477	12	2	10864
Žene	896	286	1076	1237	26	126	0	170	5	1	3823
Ukupno:	5798	1344	7748	9302	459	1045	2	3933	96	3	29730
Ukupno žene:	1954	621	2705	5047	46	501	1	2398	52	1	13326

Nezaposleni

– prema dužini radnog staža i stepenima stručne spreme –

(Tab. 19.)

Dužina Radnog staža	Stepen stručne spreme										Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII	
Bez staža	1044	282	1283	2329	18	140	1	1525	42	1	6665
Žene	415	118	437	1152	5	64	0	960	22	0	3174
Do 1 godine	415	80	583	975	5	99	0	482	5	0	2644
Žene	150	46	202	579	1	51	0	313	5	0	1347
Preko 1 do 2	266	47	389	560	5	99	0	674	17	0	2057
Žene	98	30	151	349	3	67	0	432	12	0	1142
Preko 2 do 3	133	51	310	411	4	54	0	226	3	0	1192
Žene	56	33	126	274	0	39	0	144	1	0	673
Preko 3 do 5	187	45	417	584	9	83	0	236	6	0	1567
Žene	63	22	155	387	3	58	0	172	1	0	861
Preko 5 do 10	313	96	551	796	13	108	0	221	4	1	2103
Žene	135	53	242	510	2	68	0	133	0	0	1143
Preko 10 do 20	773	205	894	1077	32	119	0	194	9	1	3304
Žene	303	107	346	619	6	56	0	114	7	1	1559
Preko 20 do 30	2032	442	2424	2009	193	258	1	286	7	0	7652
Žene	663	184	885	1013	14	86	1	108	3	0	2956
Preko 30	635	96	897	561	180	85	0	89	3	0	2546
Žene	71	28	161	164	12	12	0	22	1	0	471
Sa stažom	4754	1062	6465	6973	441	905	1	2408	54	2	23065
Žene	1539	503	2268	3895	41	437	1	1438	30	1	10152
Ukupno:	5798	1344	7748	9302	459	1045	2	3933	96	3	29730
Ukupno žene:	1954	621	2705	5047	46	501	1	2398	52	1	13326

Novoprijavljeni

– prema stepenima stručne spreme –

(Tab.20.)

	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Prvi put, nema zapošljavanja	3626	1684	1137	21	446	1317	4	42	0	641	18	0
Prvi put, ima zapošljavanja	1790	721	409	38	392	638	32	53	0	220	8	0
Nije prvi put, nema zapošljavanja	2756	1394	891	59	578	858	6	36	1	322	4	1
Nije prvi put, ima zapošljavanja	11069	5563	1805	405	2911	3897	64	425	1	1529	31	1
UKUPNO:	19241	9362	4242	523	4327	6710	106	556	2	2712	61	2

Novoprijavljeni po opštinama, polu i stepenima obrazovanja

– za period 1. januar – 30. jun 2011. godine –

(Tab. 21.)

Opština	Ukupno	žena	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	Ž
Andrijevića	77	29	19	10	0	0	22	6	28	10	0	0	1	0	0	0	7	3	0	0	0	0
Berane	1018	447	255	93	7	3	197	65	395	201	1	0	29	14	0	0	134	71	0	0	0	0
Budva	385	215	74	40	5	3	78	36	141	78	1	0	20	13	0	0	66	45	0	0	0	0
Bijelo Polje	1760	743	452	171	50	26	479	154	583	282	9	3	40	21	0	0	146	85	1	1	0	0
Bar	1298	650	326	134	44	24	295	127	383	217	12	3	46	21	0	0	186	122	6	2	0	0
Cetinje	669	334	186	82	18	13	114	46	234	125	2	0	18	10	0	0	96	57	1	1	0	0
Danilovgrad	848	380	188	73	12	8	226	77	322	162	8	0	15	11	0	0	76	48	1	1	0	0
H. Novi	1111	566	119	55	103	56	315	127	377	208	2	0	45	21	0	0	142	94	8	5	0	0
Kotor	525	277	61	26	16	12	132	58	188	98	3	1	38	15	1	0	85	66	1	1	0	0
Kolašin	245	98	59	20	6	3	69	25	79	40	1	1	5	1	0	0	25	8	1	0	0	0
Mojkovac	284	109	40	12	8	4	112	29	89	48	1	1	10	4	0	0	24	11	0	0	0	0
Nikšić	2274	1144	499	239	56	29	476	151	786	431	6	0	66	45	0	0	379	245	5	4	1	0
Podgorica	5313	2782	1067	509	116	81	966	390	2046	1148	38	5	130	75	1	0	927	560	22	14	0	0
Plav	211	105	66	42	3	2	27	7	69	40	0	0	7	0	0	0	36	13	3	1	0	0
Plužine	128	44	22	6	0	0	56	17	41	16	0	0	2	2	0	0	7	3	0	0	0	0
Pljevlja	1067	482	204	80	39	16	298	101	374	203	8	0	26	14	0	0	112	67	5	1	1	0
Rožaje	987	424	403	194	2	1	215	65	215	102	2	0	21	10	0	0	126	49	3	3	0	0
Šavnik	76	27	19	10	3	3	22	6	29	6	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	0
Tivat	537	292	68	30	25	18	130	53	208	127	11	1	25	11	0	0	67	51	3	1	0	0
Ulcinj	350	180	98	52	9	6	84	34	92	60	1	0	10	3	0	0	55	25	1	0	0	0
Žabljak	78	34	17	7	1	0	14	7	31	12	0	0	2	0	0	0	13	8	0	0	0	0
UKUPNO	19241	9362	4242	1885	523	308	4327	1581	6710	3614	106	15	556	291	2	0	2712	1633	61	35	2	0

Novoprijavljeni

– po opštinama i stepenima stručne spreme –

(Tab.22.)

Opština	Ukupno	žene	I	II	III	IV	V	VI ₁	VI ₂	VII ₁	VII ₂	VIII
Andrijevica	77	29	19	0	22	28	0	1	0	7	0	0
Berane	1018	447	255	7	197	395	1	29	0	134	0	0
Budva	385	215	74	5	78	141	1	20	0	66	0	0
Bijelo Polje	1760	743	452	50	479	583	9	40	0	146	1	0
Bar	1298	650	326	44	295	383	12	46	0	186	6	0
Cetinje	669	334	186	18	114	234	2	18	0	96	1	0
Danilovgrad	848	380	188	12	226	322	8	15	0	76	1	0
Herceg Novi	1111	566	119	103	315	377	2	45	0	142	8	0
Kotor	525	277	61	16	132	188	3	38	1	85	1	0
Kolašin	245	98	59	6	69	79	1	5	0	25	1	0
Mojkovac	284	109	40	8	112	89	1	10	0	24	0	0
Nikšić	2274	1144	499	56	476	786	6	66	0	379	5	1
Podgorica	5313	2782	1067	116	966	2046	38	130	1	927	22	0
Plav	211	105	66	3	27	69	0	7	0	36	3	0
Plužine	128	44	22	0	56	41	0	2	0	7	0	0
Pljevlja	1067	482	204	39	298	374	8	26	0	112	5	1
Rožaje	987	424	403	2	215	215	2	21	0	126	3	0
Šavnik	76	27	19	3	22	29	0	0	0	3	0	0
Tivat	537	292	68	25	130	208	11	25	0	67	3	0
Ulcinj	350	180	98	9	84	92	1	10	0	55	1	0
Žabljak	78	34	17	1	14	31	0	2	0	13	0	0
Ukupno:	19241	9362	4242	523	4327	6710	106	556	2	2712	61	2

Novoprijavljeni
– prema starosnim grupama –

(Tab. 23.)

	Starosna grupa	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Do 18 godina	116	114	0	2	0	0	0	0	0	0	0
2	Žena	81	80	0	1	0	0	0	0	0	0	0
3	Od 18 do 25 godina	5649	1122	46	1113	2502	8	42	0	799	17	0
4	Žena	2711	544	31	374	1228	4	19	0	502	9	0
5	Preko 25 do 30 godina	3889	596	57	880	1119	15	131	0	1072	19	0
6	Žena	1951	252	32	334	626	2	70	0	625	10	0
7	Preko 30 do 35 godina	2573	541	76	648	763	13	124	0	402	5	1
8	Žena	1291	232	45	223	452	2	80	0	255	2	0
9	Preko 35 do 40 godina	1923	436	68	488	697	9	62	1	154	8	0
10	Žena	1005	188	48	208	406	1	38	0	110	6	0
11	Preko 40 do 45 godina	1621	394	92	413	570	8	54	0	83	7	0
12	Žena	851	176	56	177	349	1	34	0	53	5	0
13	Preko 45 do 50 godina	1375	361	77	290	522	15	45	1	63	1	0
14	Žena	674	155	45	118	302	1	20	0	32	1	0
15	Preko 50 do 55 godina	1080	320	63	242	327	12	52	0	63	0	1
16	Žena	483	137	32	82	179	2	19	0	32	0	0
17	Preko 55 do 60 godina	698	239	31	183	142	15	41	0	45	2	0
18	Žena	234	82	17	52	53	1	11	0	17	1	0
19	Preko 60 godina	197	84	10	43	31	10	5	0	13	1	0
20	Žena	197	84	10	43	31	10	5	0	13	1	0
21	UKUPNO	19241	4242	523	4327	6710	106	556	2	2712	61	2
22	UKUPNO Žena	9362	1885	308	1581	3614	15	291	0	1633	35	0

Novoprijavljeni
– prema razlogu prestanka rada –

(Tab. 24.)

	<u>Prestanak</u>	Ukupno	Žene	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	01 Izrecena mera prestanka radnog odnosa zbog povrede radnih dužnosti i obaveza	44	15	16	2	12	13	0	1	0	0	0	0
2	02 Pismena izjava zapošljenog da želi da raskine radni odnos (otkaz ugovora o radu)	553	236	111	18	156	194	4	18	0	49	3	0
3	03 Zaključivanje sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa	809	384	142	20	207	325	3	23	0	86	3	0
4	06 Ako zapošljeni ne ostvaruje odgovarajuće rezultate rada, a nema radnog mesta na koje može biti raspoređen	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	07 Ako zapošljeni na probnom radu nije postigao odgovarajuće rezultate rada	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
6	09 Neopravdani izostanak s posla 5 radnih dana uzastopno	9	5	3	1	2	2	0	1	0	0	0	0
7	10 Neopravdani izostanak s posla 7 radnih dana sa prekidima u toku 3 meseca	8	3	5	0	2	1	0	0	0	0	0	0
8	11 Ako je u roku od godinu dana utvrđeno da je radni odnos zasnovan suprotno obredbama zakona, odnosno kolektivnog ugovora	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
9	14 Odbijanje raspoređivanja iz jednog u drugo mesto rada, kod istog poslodavca	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	15 Odbijanje raspoređivanja na drugo odgovarajuće radno mesto, pošto je utvrđeno da zapošljeni nema sposobnosti za obavljanje poslova radnog mesta na koje je raspoređen	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
11	17 Odbijanje privremenog raspoređivanja, u slučaju sile ili drugih iznenadnih okolnosti, na druge poslove za koje se traži niži stepen stručne spreme	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
12	19 Odbijanje zapošljenog za kojim je radom prestala potreba da zasnuje radni odnos na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom kod drugog poslodavca (preuzimanje)	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
13	20 Odbijanje zapošljenog za kojim je radom prestala potreba da se radno angažuje na obavljanju poslova koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti	4	1	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0
14	21 Odbijanje zapošljenog za kojim je radom prestala potreba da se stručno osposobi, prekvalifikuje ili dokvalifikuje za drugo odgovarajuće radno mesto sa punim radnim vremenom, kod istog ili drugog poslodavca	2	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
15	22 Isplacena jednokratna novčana naknada zapošljenom za kojim je radom prestala potreba	33	12	5	2	13	9	0	2	0	2	0	0
16	23 Isplacena otpremnina zapošljenom za kojim je radom prestala potreba	1267	604	244	36	344	468	22	57	0	90	6	0
17	24 Organizovanje, odnosno učešće u štrajku koji nije organizovan u skladu sa Zakonom o štrajku	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

18	25 Navršenih 65 godina života i 15 godina staža osiguranja	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	28 Ako zapošljeni odsustvuje sa rada duže od 6 meseci zbog izdržavanja kazne zatvora	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	30 Isteka rada na određeno vreme u svojstvu pripravnika	320	187	0	0	4	70	0	17	0	227	2	0
21	31 Stecaj preduzeca	274	149	62	15	74	96	1	12	0	13	1	0
22	32 Likvidacija preduzeca	75	33	8	3	22	23	0	6	0	10	3	0
23	33 Prestanak rada poslodavca	148	77	18	6	44	65	0	3	1	11	0	0
24	35 Istek rada na određeno vreme	5440	2743	979	204	144 7	1821	37	193	0	750	8	1
25	36 Istek radnog angažovanja nezapošljenog lica	208	110	37	10	52	67	1	10	0	31	0	0
26	40 Zbog prestanka rada ostvarenog po drugom osnovu	2	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
27	41 Zbog prestanka rada u stranim i drugim predstavništvima	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
28	42 Ostali razlozi utvrđeni zakonom ili kolektivnim ugovorom	537	234	127	17	123	199	3	16	0	51	1	0
29	UKUPNO 1. sa stažom	9746	4797	1765	334	250 9	3357	71	361	1	132 0	27	1
	UKUPNO 2. bez staža	9495	4565	2477	189	181 8	3353	35	195	1	139 2	34	1
	UKUPNO SVEGA=	19241	9362	4242	523	432 7	6710	10 6	556	2	271 2	61	2

Oglašena slobodna radna mjesta

– po opštinama –

(Tab.25.)

Rb	Opština	1.1 – 30.6.2010. g.		1.1 – 30.6.2011. g.		Nom. Razlika (5-3)	Indeks (5:3)
		Broj prijava o SRM	Broj SRB	Broj prijava o SRM	Broj SRB		
		1	2	3	4		
1	Andrijevica	18	23	9	10	-13	43.48
2	Bar	987	2295	968	2014	-281	87.76
3	Berane	149	204	125	196	-8	96.08
4	Bijelo Polje	399	549	355	548	-1	99.82
5	Budva	1296	3339	2404	5612	2273	168.07
6	Cetinje	161	301	240	309	8	102.66
7	Danilovgrad	75	162	102	211	49	130.25
8	Herceg Novi	1125	2096	1567	2860	764	136.45
9	Kolašin	38	51	52	67	16	131.37
10	Kotor	693	1144	751	1144	0	100.00
11	Mojkovac	49	66	42	61	-5	92.42
12	Nikšić	506	941	548	999	58	106.16
13	Plav	12	16	20	22	6	137.50
14	Pljavija	279	463	320	481	18	103.89
15	Plužine	7	7	32	53	46	757.14
16	Podgorica	2793	5562	3721	7286	1724	131.00
17	Rožaje	138	248	88	159	-89	64.11
18	Šavnik	5	6	12	12	6	200.00
19	Tivat	392	917	518	1118	201	121.92
20	Ulcinj	344	825	367	1065	240	129.09
21	Žabljak	78	155	79	129	-26	83.23
22	Crna Gora	9544	19370	12320	24356	4986	125.74

Oglašena slobodna radna mjesta
– po djelatnostima i vrsti radnog odnosa –

(Tab. 26.)

Djelatnost	Ukupno:	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Određeno	Pripravnik	Pripravnik volonter	Dopunski rad	Privremeni poslovi	Sezonski poslovi	Privrem. radno anga.	Invalidi
A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1101	435	666	20	290	26	3	0	0	762	0	0
B Ribarstvo	51	28	23	7	31	0	0	0	0	13	0	0
D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	147	73	74	36	51	40	0	0	0	20	0	0
Đ Građevinarstvo	2460	1803	657	241	1742	41	0	0	3	375	58	0
E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	4566	2248	2318	496	3377	132	1	0	1	557	2	0
G Prerađivačka industrija	1506	707	799	177	1059	69	0	0	0	200	0	1
I Finansijsko posredovanje	506	112	394	40	397	58	0	10	0	0	0	1
J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	1686	1216	470	336	1015	145	1	6	0	183	0	0
K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	862	128	734	113	637	112	0	0	0	0	0	0
L Obrazovanje	500	86	414	26	409	65	0	0	0	0	0	0
LJ Zdravstveni i socijalni rad	524	133	391	96	229	97	0	2	1	99	0	0
M Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	1537	532	1005	103	1119	76	1	0	0	237	1	0
N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	6	0	6	0	6	0	0	0	0	0	0	0
NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
V Vađenje rude i kamena	471	209	262	13	418	20	0	1	0	19	0	0
Z Saobraćaj, skladištenje i veze	1534	670	864	113	855	64	0	0	0	499	3	0
Ž. Hoteli i restorani	6898	3460	3438	393	1840	49	0	4	32	4578	2	0
UKUPNO:	24356	11841	12515	2210	13476	994	6	23	37	7542	66	2

Pregled zapošljavanja prema opštinama i stepenima stručne spreme

(Tab. 27.)

Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI1	VI2	VII1	VII2	VIII
ANDRIJEVICA	7	0	0	1	1	0	2	0	3	0	0
BAR	767	256	46	182	205	2	17	1	58	0	0
BERANE	97	10	0	3	52	0	1	0	31	0	0
BIJELO POLJE	382	33	2	84	137	1	13	0	112	0	0
BUDVA	427	158	33	63	128	1	14	0	30	0	0
CETINJE	184	21	2	28	59	0	4	0	66	4	0
DANILOVGRAD	54	8	0	10	18	0	3	0	15	0	0
HERCEG NOVI	1491	293	338	352	300	5	54	0	144	4	1
KOLAŠIN	33	2	0	12	9	0	1	0	9	0	0
KOTOR	571	86	20	158	195	3	24	0	84	1	0
MOJKOVAC	42	9	0	2	8	0	5	0	17	1	0
NIKŠIĆ	590	76	13	153	218	1	14	0	112	3	0
PLAV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PLJEVLJA	373	34	11	107	125	3	25	0	65	3	0
PLUŽINE	43	4	0	16	15	0	1	0	7	0	0
PODGORICA	3479	725	48	544	1254	11	79	0	803	14	1
ROŽAJE	4	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0
ŠAVNIK	7	0	0	1	4	0	0	0	2	0	0
TIVAT	364	95	24	81	109	2	8	0	42	3	0
ULCINJ	295	88	9	79	67	0	4	0	47	1	0
ŽABLJAK	66	15	12	14	13	0	3	0	9	0	0
UKUPNO	9276	1913	558	1890	2917	29	272	1	1660	34	2

Pregled zapošljavanja prema djelatnostima poslodavaca

(Tab. 28.)

	Starosna grupa	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A Poljoprivreda, lov i šumarstvo	389	275	2	48	49	0	2	0	13	0	0
2	B Ribarstvo	11	1	2	2	5	0	0	0	1	0	0
3	D Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom i vodom	36	3	1	1	10	0	3	0	18	0	0
4	Đ Građevinarstvo	652	244	68	155	103	6	10	0	66	0	0
5	E Trgovina na veliko i malo, opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za domaćinstvo	2433	356	135	660	985	3	61	1	229	3	0
6	G Prerađivačka industrija	782	136	49	205	254	3	17	0	115	3	0
7	I Finansijsko posredovanje	331	8	3	9	142	0	22	0	146	1	0
8	J Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	538	126	23	63	120	0	19	0	183	4	0
9	K Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	236	4	5	11	55	0	16	0	141	4	0
10	L Obrazovanje	356	19	3	21	36	3	34	0	235	3	2
11	LJ Zdravstveni i socijalni rad	352	24	12	34	113	2	16	0	139	12	0
12	M Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	968	181	38	173	419	1	16	0	138	2	0
13	N Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	NJ Eksteritorijalne organizacije i tijela	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	V Vađenje rude i kamena	341	73	8	125	76	3	6	0	50	0	0
16	Z Saobraćaj, skladištenje i veze	547	87	9	70	253	2	26	0	99	1	0
17	Ž. Hoteli i restorani	1292	369	198	311	296	6	24	0	87	1	0
18	UKUPNO:	9264	1906	556	1888	2916	29	272	1	1660	34	2

Stručni tretman nezaposlenih lica

(Tab 29.)

	Biro rada	Interviju	Informativni razgovor	Plan zapošljavanja	Realizacija plana zapošljavanja	Informativno motivacioni seminari
Rb	1	2	3	4	5	6
1	Podgorica	4707	1274	7840	16198	33
2	Nikšić	3462	626	3715	3926	63
3	Pljevlja	474	319	1858	3247	21
4	Herceg Novi	1297	456	2820	5279	147
5	Bijelo Polje	2028	504	5710	8406	44
6	Berane	2070	195	3908	3733	0
7	Bar	2218	121	3104	3807	87
8	Ukupno:	16256	3495	28955	44596	395

Dozvole za zapošljavanje i rad stranaca po opštinama i biroima rada

- uporedni podaci za prvih šest mjeseci 2010. i 2011. godine -

(Tab. 30.)

Rb	Biro rada – kancelarija	1.1-30.6. 2010.	%	1.1-30.6. 2011.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
	1	2	3	4	5	6	7
1	Podgorica	1657	22.59	2462	25.33	805	148.58
2	Cetinje	21	0.29	45	0.46	24	214.29
3	Danilovgrad	60	0.82	85	0.87	25	141.67
4	Kolašin	22	0.30	23	0.24	1	104.55
5	Biro rada Podgorica	1760	23.99	2615	26.90	855	148.58
6	Berane	1	0.01	31	0.32	30	3100.00
7	Andrijevisa	0	0.00	0	0.00	0	-
8	Plav	7	0.10	97	1.00	90	1385.71
9	Rožaje	52	0.71	61	0.63	9	117.31
10	Biro rada Berane	60	0.82	183	1.88	123	305.00
11	Herceg Novi	886	12.08	1030	10.60	144	116.25
12	Kotor	391	5.33	469	4.83	78	119.95
13	Tivat	355	4.84	410	4.22	55	115.49
14	Biro rada Herceg Novi	1632	22.25	1909	19.64	277	116.97
15	Nikšić	173	2.36	271	2.79	98	156.65
16	Šavnik	0	0.00	0	0.00	0	-
17	Plužine	0	0.00	1	0.01	1	-
18	Biro rada Nikšić	173	2.36	272	2.80	99	157.23
19	Pljevlja	0	0.00	17	0.17	17	-
20	Žabljak	0	0.00	6	0.06	6	-
21	Biro rada Pljevlja	0	0.00	23	0.24	23	-
22	Bijelo Polje	43	0.59	54	0.56	11	125.58
23	Mojkovac	1	0.01	3	0.03	2	300.00
24	Biro rada Bijelo Polje	44	0.60	57	0.59	13	129.55
25	Bar	700	9.54	948	9.75	248	135.43
26	Budva	2149	29.29	2868	29.51	719	133.46
27	Ulcinj	144	1.96	280	2.88	136	194.44
28	Biro rada Bar	2993	40.80	4096	42.14	1103	136.85
29	Sektor za pravne i opšte poslove	674	9.19	561	5.77	-113	83.23
30	Σ CRNA GORA	7336	100.00	9720	100.00	2384	132.50

Zapošljavanje pripravnika
Zaključeni ugovori po djelatnostima i stručnim spremama

(Tab. 31.)

R.b.	Djelatnost	Broj zaključenih ugovora					
		Posao za vas	Talenti	VSS	VŠS	SSS	Ukupno
1.	Državna uprava	3	2	8	0	0	13
2.	Lokalna uprava	9	0	0	0	0	9
3.	Školstvo	1	1	6	0	0	8
4.	Zdravstvo	6	1	9	0	5	21
5.	Sudstvo	0	0	0	0	0	0
6.	Advokati	21	1	13	0	0	35
7.	D.O.O.	76	15	53	6	3	153
8.	Banke	0	0	0	0	0	0
9.	Akcionarska društva	10	0	17	0	3	30
10.	JU i preduzeća	10	2	8	1	0	21
11.	NVO sektor	2	3	10	0	0	15
12.	Kultura i sport	1	0	0	0	0	1
13.	Ukupno:	139	25	124	7	11	306

Zapošljavanje pripravnika
Zaključeni ugovora po opštinama i stručnim spremama

(Tab. 32.)

Rb.	Opštine	Posao za vas	Talenti	VSS	VŠS	SSS	Ukupno
1.	Podgorica	0	9	68	0	7	84
2.	Cetinje	23	0	0	0	0	23
3.	Kolašin	6	0	0	0	1	7
4.	Danilovgrad	0	0	12	0	0	12
5.	Bar	0	3	4	0	0	7
6.	Budva	0	0	4	1	0	5
7.	Ulcinj	0	1	4	0	0	5
8.	Berane	9	0	0	1	0	10
9.	Andrijevića	0	0	0	0	1	1
10.	Plav	1	0	0	0	0	1
11.	Rožaje	9	0	0	0	0	9
12.	Bijelo Polje	41	0	0	1	2	44
13.	Mojkovac	6	0	0	1	0	7
14.	Pljevlja	10	0	0	0	0	10
15.	Žabljak	3	0	0	0	0	3
16.	Nikšić	31	4	0	3	0	38
17.	Šavnik	0	0	0	0	0	0
18.	Plužine	0	0	0	0	0	0
19.	Herceg Novi	0	3	10	0	0	13
20.	Kotor	0	1	9	0	0	10
21.	Tivat	0	4	13	0	0	17
22.	Ukupno	139	25	124	7	11	306

Zapošljavanje pripravnika

Zaključeni ugovori u prošloj i ovoj godini po djelatnostima (Tab. 33.)

Rb	Djelatnost	1.1-30.6.2010.	1.1-30.6.2011.	Nom. razlika	Indeks
1	Državna uprava	32	13	-19	40.63
2	Lokalna uprava	0	9	9	0
3	Školstvo	70	8	-62	11.43
4	Zdravstvo	25	21	-4	84.00
5	Sudstvo	3	0	-3	0
6	Advokati	32	35	3	109.40
7	D.O.O.	88	153	65	173.86
8	Banke	0	0	0	0
9	Akcionarska društva	11	30	19	272.72
10	JU i preduzeća	24	21	-3	87.50
11	Kultura i sport	0	1	1	0
12	NVO sektor	3	15	12	500.00
13	Ukupno:	288	306	18	106.25

Zapošljavanje pripravnika

Zaključeni ugovori za prvih šest mjeseci 2010. i 2011. godine po opštinama (Tab. 34.)

Rb.	Opštine	1.1-30.6.2010.	1.1-30.6.2011	Nominalna razlika	indeks
1.	Podgorica	111	84	-27	75.67
2.	Cetinje	15	23	8	153.33
3.	Kolašin	1	7	6	700
4.	Danilovgrad	20	12	-8	60.00
5.	Bar	10	7	-3	70.00
6.	Budva	2	5	3	250.00
7.	Ulcinj	0	5	5	0
8.	Berane	8	10	2	125.00
9.	Andrijevica	1	1	0	100.00
10.	Plav	6	1	-5	16.66
11.	Rožaje	18	9	-9	50.00
12.	Bijelo Polje	31	44	13	141.93
13.	Mojkovac	6	7	1	116.66
14.	Pljevlja	11	10	-1	90.90
15.	Žabljak	2	3	1	150.00
16.	Nikšić	26	38	12	146.15
17.	Šavnik	1	0	-1	0
18.	Plužine	0	0	0	0
19.	Herceg Novi	9	13	4	144.44
20.	Kotor	10	10	0	100.00
21.	Tivat	0	17	17	0
22.	Ukupno	288	306	18	106.25

Broj učesnika javnih radova u 2011. godini

(Tab. 36.)

Rb	Javni radovi	Broj	Angažovana lica
	1	2	3
1	Državni javni radovi	2	145
2	Lokalni javni radovi	90	586
3	Ukupno:	92	731

Državni javni radovi po biroima rada

(Tab. 36.)

Rb	Biroi rada	Državni javni radovi	
		Broj radova	Broj učesnika
	1	2	3
1	Podgorica	2	37
2	Nikšić	2	17
3	Bijelo Polje	1	11
4	Berane	2	13
5	Bar	1	25
6	Herceg Novi	1	30
7	Pljevlja	1	12
8	Ukupno	2	145

Lokalni javni radovi po biroima rada

(Tab. 38.)

Rb	Biroi rada	Lokalni javni radovi	
		Broj radova	Broj učesnika
	1	2	3
1	Podgorica	28	195
2	Nikšić	9	56
3	Bijelo Polje	20	134
4	Berane	5	27
5	Bar	14	86
6	Herceg Novi	11	53
7	Pljevlja	3	35
8	Ukupno	90	586

Seminari za karijerni razvoj dugoročno nezaposlenih lica

- za prvih šest mjeseci 2011. godine -

(Tab. 39.)

	Opština	Broj seminara	Broj lica
Rb	1	2	3
1	Podgorica	5	56
2	Cetinje	2	21
3	Danilovgrad	2	23
4	Herceg Novi	1	14
5	Kotor	1	12
6	Tivat	1	11
7	Bar	3	36
8	Ulcinj	2	22
9	Pljevlja	2	20
10	Nikšić	4	47
11	Bijelo Polje	4	40
12	Berane	1	12
13	Rožaje	1	12
14	Ukupno:	29	326

Pregled odobrenih kredita po djelatnostima

(Tab. 40.)

	Djelatnost	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Industrija i rudarstvo	1	3	15.000
2	Poljoprivreda i ribarstvo	25	26	129.500
3	Šumarstvo	0	0	0
4	Građevinarstvo	0	0	0
5	Saobraćaj i veze	1	1	5.000
6	Trgovina	6	6	30.000
7	Ugostiteljstvo i turizam	5	7	35.000
8	Zanatstvo i lične usluge	5	6	30.000
9	Finans.tehn.i posl. usluge	2	4	20.000
10	Obrazovanje, nauka, kultura i infor.	0	0	0
11	Zdravstvena i socijalna zaštita	1	3	15.000
	UKUPNO:	46	56	279.500

Odobreni krediti po opštinama

(Tab. 41)

	Opština	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Berane	3	3	15.000
2	Andrijevica	0	0	0
3	Plav	2	3	15.000
4	Rožaje	1	1	5.000
5	Pljevlja	1	3	15.000
6	Žabljak	2	2	10.000
7	Nikšić	9	11	55.000
8	Šavnik	1	1	5.000
9	Plužine	1	1	5.000
10	Bijelo Polje	15	15	75.000
11	Mojkovac	0	0	0
12	Kolašin	1	1	5.000
13	Cetinje	0	0	0
I	Suma	36	41	205.000
14	Podgorica	4	9	44.500
15	Danilovgrad	1	1	5.000
16	Bar	2	2	10.000
17	Ulcinj	1	1	5.000
18	Budva	0	0	0
19	Herceg Novi	1	1	5.000
20	Tivat	0	0	0
21	Kotor	1	1	5.000
II	Suma	10	15	74.500
	UKUPNO (I+II):	46	56	279.500

Pregled odobrenih kredita po statusu

(Tab. 42)

	Status	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Nezaposleni	36	40	199.500
2	Preduzetnici	1	1	5.000
3	Pravna lica	9	15	75.000
	UKUPNO:	46	56	279.500

Isfinansirani krediti po opštinama

(Tab. 43)

	Opština	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Berane	6	7	35.000
2	Andrijevica	2	2	8.500
3	Plav	0	0	0
4	Rožaje	5	6	30.000
5	Pljevlja	6	6	30.000
6	Žabljak	2	2	10.000
7	Nikšić	24	31	155.000
8	Šavnik	2	2	10.000
9	Plužine	3	7	35.000
10	Bijelo Polje	11	13	65.000
11	Mojkovac	4	4	20.000
12	Kolašin	4	5	25.000
13	Cetinje	1	1	5.000
I	Suma	70	86	428.500
14	Podgorica	24	49	244.500
15	Danilovgrad	3	3	15.000
16	Bar	8	9	45.000
17	Ulcinj	3	4	20.000
18	Budva	0	0	0
19	Herceg Novi	3	3	15.000
20	Tivat	1	1	5.000
21	Kotor	0	0	0
II	Suma	42	69	344.500
	UKUPNO (I+II):	112	155	773.000

Pregled isfinansiranih kredita po statusu

(Tab. 44)

	Status	Br. kredita	Br. radnika	Sredstva (€)
1	Nezaposleni	97	126	628.000
2	Preduzetnici	4	5	25.000
3	Pravna lica	11	24	120.000
	UKUPNO:	112	155	773.000

Pregled broja koriskika novčane naknade po opštinama

(Tab. 45.)

Rb	Opština	JANUAR				FEBRUAR				MART				APRIL				MAJ			
		33	58.44	97.86	Σ	33	58.44	97.86	Σ	33	58.44	97.86	Σ	33	58.44	97.86	Σ	33	58.44	97.86	Σ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Andrijevića	66	7	94	167	66	5	89	160	66	7	89	162	66	5	87	158	66	7	87	160
2	Bar	188	97	330	615	189	165	331	685	198	163	321	682	234	134	315	683	194	223	314	731
3	Berane	259	53	399	711	245	85	390	720	252	108	384	744	248	145	380	773	243	134	374	751
4	Bijelo Polje	481	225	714	1420	478	236	707	1421	478	259	693	1430	477	273	684	1434	472	255	673	1400
5	Budva	66	49	199	314	62	49	200	311	61	44	196	301	61	41	195	297	61	29	195	285
6	Cetinje	321	58	420	799	322	88	410	820	321	85	403	809	323	71	400	794	322	76	394	792
7	Danilovgrad	98	53	224	375	97	22	219	338	97	49	173	319	93	42	212	347	93	49	209	351
8	H. Novi	150	139	389	678	140	143	386	669	138	163	382	683	139	193	372	704	138	356	174	668
9	Kolašin	82	15	122	219	83	21	121	225	62	17	117	196	60	16	116	192	60	14	114	188
10	Kotor	167	54	319	540	162	72	310	544	161	87	304	552	163	70	300	533	161	299	65	525
11	Mojkovac	56	31	125	212	60	35	125	220	60	54	122	236	60	54	119	233	59	48	119	226
12	Nikšić	466	378	859	1703	431	452	834	1717	426	452	810	1688	431	431	788	1650	425	392	775	1592
13	Plav	80	2	104	186	80	1	93	174	80	6	93	179	79	1	94	174	79	8	90	177
14	Plužine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Pljevlja	235	121	372	728	223	105	368	696	231	137	364	732	229	143	355	727	227	164	346	737
16	Podgorica	926	673	1857	3456	869	665	1810	3344	865	621	1828	3314	843	643	1724	3210	838	646	1693	3177
17	Rožaje	173	30	236	439	172	24	233	429	171	40	233	444	171	24	226	421	172	58	218	448
18	Šavnik	0	0	0	0	0	0	0	0	110	0	0	110	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Tivat	119	38	247	404	112	49	239	400	0	74	234	308	105	62	230	397	103	226	62	391
20	Ulcinj	88	46	195	329	89	27	194	310	87	47	189	323	84	33	187	304	85	53	186	324
21	Žabljak	10	4	30	44	10	4	30	44	10	6	30	46	9	6	30	45	9	7	30	46
22	Ukupno:	4031	2073	7235	13339	3890	2248	7089	13227	3874	2419	6965	13258	3875	2387	6814	13076	3807	3044	6118	12969

./.